

REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE

The AIRE Centre
Advice on Individual Rights in Europe

**Instrumenti i najbolje prakse u međunarodnoj
saradnji za oduzimanje imovinske koristi
Priručnik za obuku**

Naslov

Instrumenti i najbolje prakse u međunarodnoj saradnji
za oduzimanje imovinske koristi

Izdavači

Centar za savjete o individualnim pravima u Evropi (AIRE Centar)
Regionalna antikorupcijska inicijativa (RAI)

Autori

Stručnjaci kompanije AML Consulting (Global) Ltd:
Jill Thomas
Lawrence Day
Fiona Jackson

Urednik

Desislava Gotskova

Dizajn i štampa

UrbanGRAF, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

© RAI2019

Sva prava zadržana. Zabranjeno svako
neovlašteno umnožavanje ili korištenje.

Stavovi predstavljeni u ovoj publikaciji ne odražavaju
nužno i službeni stav Regionalne antikorupcijske inicijative
ili njenih država članica.

**Instrumenti i najbolje prakse
u međunarodnoj saradnji
za oduzimanje imovinske koristi**

Priručnik za obuku

SADRŽAJ

Predgovor	8
1. Uvod	9
2. Terminologija	10
2.1. Oduzimanje imovinske koristi	10
2.2. Imovina	10
2.3. Praćenje i identifikacija imovine	11
2.4. Zamrzavanje, zapljena i mjere osiguranja	11
2.5. Konfiskacija i trajno oduzimanje	12
2.6. Konfiskacija koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi	12
2.7. Konfiskacija objekta	13
2.8. Konfiskacija vrijednosti odnosno zamjenske vrijednosti	13
2.9. Unovčenje imovine	14
2.10. Raspolaganje imovinom	14
2.11. Sporazum o dijeljenju imovine	14
3. Međunarodno, regionalno i evropsko zakonodavstvo i standardi	15
3.1. Međunarodno zakonodavstvo i standardi	15
3.2. Regionalno zakonodavstvo	17
3.3. Zakonodavstvo Evropske unije	18
3.4. Sankcije i liste	19
4. Međunarodni i regionalni mehanizmi za oduzimanje imovinske koristi	20
4.1. CARIN i druge međuagencijske mreže za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom	20
4.2. Uredi za oduzimanje imovinske koristi (eng. ARO)	23
4.3. Europol	26
4.4. Eurojust	26
4.5. Evropska pravosudna mreža	27
4.6. EGMONT	27
4.7. StAR (Inicijativa za oduzimanje ukradene imovine)	28
4.8. Interpol	28
4.9. Oficiri za vezu / diplomatski kanali	28

5. Međunarodno praćenje imovine	29
5.1. Kada uputiti međunarodni zahtjev za praćenje imovine	29
5.2. Odluka koji kanal iskoristiti	30
5.3. Primjer A: Korištenje ureda za oduzimanje imovinske koristi (ARO kanala) za slanje zahtjeva za praćenje imovine	31
5.4. Primjer B: Upotreba CARIN-a i drugih međuagencijskih mreža za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom (eng. ARIN) za rješavanje zahtjeva za praćenje imovine	38
5.5. Primjer C: Zahtjev za praćenje imovine Interpolu	41
6. Zajednički istražni timovi (eng. JIT)	43
7. Praćenje imovine u offshore jurisdikcijama	48
7.1. Šta su offshore jurisdikcije?	48
7.2. Trustovi	49
7.3. Vrste informacija koje posjeduju poslovni subjekti u offshore jurisdikcijama	50
7.4. Na koji bi se način trebala ostvarivati međunarodna saradnja	52
7.5. Glosar termina vezanih za offshore jurisdikcije	52
8. Zamrzavanje i zapljena	54
8.1. Slanje međunarodnih zahtjeva za odluke o zamrzavanju i zapljeni u krivičnim postupcima	54
8.2. Primanje međunarodnih zahtjeva za donošenje odluke za zamrzavanje i zapljenu u krivičnim postupcima	56
9. Trajno oduzimanje i konfiskacija	58
9.1. Slanje međunarodnih zahtjeva za konfiskaciju u krivičnim postupcima	58
9.2. Slanje i primanje međunarodnih zahtjeva za naredbe o zamrzavanju, zapljeni i konfiskaciji imovine u postupcima koji se ne temelje na izrečenoj osuđujućoj presudi	60
9.3. Naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo	62
9.4. Naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo u UK-u	62
10. Povrat i raspolaganje imovinom (dijeljenje imovine): Sporazum o dijeljenju imovine	64
11. Uzajamna pravna pomoć u oduzimanju imovinske koristi	66
12. Pregled postojećih bilateralnih sporazuma o oduzimanju imovinske koristi imovine u regiji	68
13. Akronimi / skraćenice	70
14. Korisni izvori informacija	72
15. Aneks	74

Predgovor

Izuzetno je teško postići efikasnu pravosudnu saradnju na međunarodnom planu. Jezičke barijere, razlike u nacionalnim zakonodavstvima i procedurama, uz različite kulturološke pristupe predstavljaju neobične izazove policijskim službenicima, tužiteljima, pravnicima i sudijama u radu sa stranim partnerima. A čak je i teže kad je u pitanju međunarodna saradnja za oduzimanje nezakonito stečene imovine. Imovina se treba locirati brzo, prije nego se sakrije. Da bi se to postiglo, tužitelji i sudije moraju dobro poznavati domaće zakonodavstvo u odnosu na tehničke i pravne aspekte zamrzavanja, zapljene i konfiskacije, ali i dobro shvatiti kako se to razlikuje u drugim jurisdikcijama.

Centar za savjete o individualnim pravima u Evropi (AIRE Centar) i Regionalna antikorupcijska inicijativa (RAI) su se 2017. godine udružili kako bi pružili podršku državama jugoistočne Evrope da ojačaju svoje kapacitete u oduzimanju imovinske koristi. Studija pod nazivom Oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom na zapadnom Balkanu: komparativna analiza zakonodavstva i prakse objavljena je početkom 2018. godine, a uslijedila je nakon detaljnih analiza, širokih konsultacija, te brojnih rasprava u grupi sastavljenoj od stručnjaka iz jugoistočne Evrope i šire.

Studija je otkrila da dostupni statistički podaci ukazuju na nizak nivo međunarodne saradnje u sferi oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom. Također je ukazala da je jedan od uzroka navedenog nedovoljno poznavanje dostupnih instrumenata za tu saradnju. Stoga je ključna preporuka bila da se ojačaju kapaciteti agencija za provedbu zakona, tužilaštava i sudova u primjeni međunarodnih instrumenata za saradnju u predmetima oduzimanja imovinske koristi u kojima se traži zapljena i konfiskacija imovine locirane van njihovih jurisdikcija.

Priručnik je napisan kao odgovor na datu preporuku. Nadopunjuje trenutne aktivnosti za jačanje kapaciteta u jugoistočnoj Evropi i koristit će se na brojnim obukama posebno namijenjenim za tijela koja su angažovana u oduzimanje nelegalno stečene imovine na međunarodnom planu.

Ovaj priručnik prati i Priručnik o efikasnom oduzimanju imovinske koristi za države jugoistočne Evrope. Oba priručnika su kreirana istovremeno, uz isti koncept i cilj.

AIRE Centar i RAI zahvaljuju Vladi Ujedinjenog Kraljevstva za njenu posvećenost, značajnu finansijsku podršku i smjernice, Fondaciji Konrad Adenauer što nam se pridružila u ovom procesu i podržala učešće dodatnih korisnika i Organizaciji za evropsku sigurnost i saradnju (OSCE) na podršci u prvim koracima koji su doveli do značajnog djelovanja u jugoistočnoj Evropi.

1. Uvod

Ovaj priručnik sadržava smjernice o najboljoj praksi za međunarodnu saradnju i namijenjen da pomogne praktičarima u sferi efikasnog oduzimanja imovinske koristi na međunarodnom planu. Sadrži relevantno međunarodno i evropsko zakonodavstvo koje se odnosi na oduzimanje imovinske koristi, standarde i mehanizme za međunarodnu saradnju, te će biti i praktična pomoć za istražitelje, tužitelje, sudije i druge institucije uključene u praćenje i identifikaciju imovine, zamrzavanje, zapljenu, konfiskaciju (uključujući i konfiskaciju koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi) i međunarodno raspolaganje imovinom. Priručnik također daje pregled svih postojećih bilateralnih i multilateralnih sporazuma o saradnji u oduzimanju imovinske koristi u jugoistočnoj Evropi. Uključuje i postupke koje prethode formalnoj uzajamnoj pravnoj pomoći i postupke pravne pomoći. Priručnik ne sadrži informacije o prekograničnom upravljanju imovine.

Edukatori mogu koristiti priručnik kao pomoć tokom obuka i podijeliti ih učesnicima, a može biti i resurs centrima za edukaciju sudija i tužitelja, kao i agencijama za upravljanje imovinom tokom operativnog rada.

2. Terminologija

Praktičari koriste razne termine i fraze u sferi oduzimanja imovinske koristi. Često se ti termini razlikuju u različitim jurisdikcijama što može rezultirati problemom u shvatanju šta se tačno traži u međunarodnom zahtjevu za praćenje imovine ili provedbi naredbe za zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju. Praktičari smatraju dobrom praksom da se u međunarodnom zahtjevu (bilo u postupku prije ili tokom pružanja uzajamne pravne pomoći) objasni šta se tačno traži. To omogućava zamoljenoj državi da se ne fokusira samo na terminologiju nego i na sadržaj zahtjeva te tako izbjegne nespornost zbog korištenja različitih termina i fraza.

Slijedi lista najčešćih termina i fraza u sferi oduzimanje imovinske koristi uz objašnjenje praktičara i definicije iz Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC) i Varšavske konvencije Vijeća Evrope, kad takve postoje.

2.1. Oduzimanje imovinske koristi

U priručniku se koristi termin "oduzimanje imovinske koristi" kako bi se opisale sve faze postupka u kojem se kriminalcima oduzima nezakonito stečeno bogatstvo¹, uključujući praćenje imovine, identifikaciju, zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju, te povrat i raspolaganje imovinom.

2.2. Imovina

Imovina uključuje i ona sredstva korištena da se počini krivično djelo (predmeti za izvršenje krivičnog djela) kao i imovinu stečenu krivičnim djelom. Imovinska korist stečena krivičnim djelom se često opisuje kao profit ili materijalna korist stečena počinjenjem krivičnog djela. Imovinska korist stečena krivičnim djelom se može podijeliti na direktnu, poznatu i kao objekt, te indirektnu. Koristeći se primjerom oružane pljačke banke, predmeti izvršenja bi u tom slučaju bili pištolj kojim se prijetilo službenicima banke i auto za bijeg, direktna imovinska korist stečena krivičnim djelom bi bio novac ukraden iz banke, a indirektna nepokretna imovina kupljena tim novcem.

Međunarodni i regionalni instrumenti opisuju imovinu na sljedeći način:

"predmeti" označava svaku imovinu koja se koristi ili se planira koristiti na bilo koji način, u cjelini ili djelimično, za izvršenje jednog ili više krivičnih djela (Varšavska konvencije Vijeća Evrope A. 1(c)).

¹ Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije iz 2005. godine koristi termin povraćaj dobara za oduzimanje imovinske koristi stečene samo kroz koruptivna djela.

"Imovina" su dobra bilo koje vrste, bilo materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, fizička ili ne, te pravni dokumenti ili isprave kojima se dokazuje pravo vlasništva ili udio u vlasništvu nad takvim dobrima (UNCAC A. 2(d); Varšavska konvencije Vijeća Evrope A. 1(b)).

"Imovina stečena krivičnim djelom" je svaka imovina koja potiče od ili je stečena, direktno ili indirektno, počinjavanjem krivičnog djela (UNCAC A. 2 (e)).

"prihod" označava svaku ekonomsku korist, proisteklu ili stečenu, direktno ili indirektno, od krivičnih djela. Ona se može sastojati od bilo koje imovine kako je to definisano u ovom članu Varšavske konvencije Vijeća Evrope A. 1(a)).

2.3. Praćenje i identifikacija imovine

Praćenje i identifikacija imovine podrazumijeva postupak krivične i finansijske istrage da se pronađe ili locira imovina unutar jurisdikcije koja provodi krivičnu istragu ili u drugoj jurisdikciji, a što onda podrazumijeva međunarodni zahtjev za praćenje imovine. Identifikacija imovine ima za cilj da otkrije vlasnika ili onoga ko ima kontrolu nad imovinom.

2.4. Zamrzavanje, zapljena i mjere osiguranja

Nakon praćenja i identifikacije imovine i kada se predmet nađe u otvorenoj fazi istrage, imovina treba biti zamrznuta, zaplijenjena ili pod mjerama osiguranja kako bi se spriječio njen prenos prije izricanja pravosnažne presude, odnosno konfiskacije. Ako imovina nije zamrznuta ili zaplijenjena, osumnjičeni je može prenijeti u pokušaju da je sakrije ili je se riješi. Zamrzavanje i zapljena se radi na osnovu sudske naredbe. Kada se imovina zamrzava na osnovu naredbe suda, to znači da ostaje gdje jeste; naprimjer, bankovni račun se zamrzava. Kad se plijeni imovina na osnovu naredbe suda, to znači da je imovina u posjedu države; naprimjer, auto se može zaplijeniti. Zamrzavanje i zapljena se mogu opisati i kao "sekvestracija".

Termin mjere osiguranja se koristi da se opiše privremena zabrana prenosa, konverzije, raspolaganja ili kretanja imovine u vlasništvu određene osobe, a također se radi na osnovu sudske naredbe. U ovom slučaju, imovina obično ostaje uz vlasnika. Naredba o mjerama osiguranja se odnosi na osobu, a ne na imovinu, iako se imovina opisuje kao "osigurana" ili imovina koja je predmet mjera osiguranja.

"Zamrzavanje" ili "zapljena" označava privremenu zabranu transfera, konverzije, raspolaganja ili kretanja imovine ili privremeno čuvanje ili nadzor nad imovinom na osnovu naredbe suda ili drugog nadležnog tijela (UNCAC A.2. (f); Varšavska konvencije Vijeća Evrope A. 1(g)).

2.5. Konfiskacija i trajno oduzimanje

Konfiskacija je postupak kojim se nakon izricanja pravosnažne presude trajno oduzima imovina stečena krivičnim djelom od počinitelja. Trajno oduzimanje se obično koristi da se opiše postupak kojim se od počinitelja trajno oduzimaju predmeti izvršenja ili sva druga nezakonita imovina kao što je droga ili oružje, i to prije ili nakon izricanja pravosnažne presude. Međutim, termini konfiskacija i trajno oduzimanje su u nekim jurisdikcijama jedno te isto. Riječ trajno oduzimanje se može koristiti umjesto konfiskacija i obratno.

"Konfiskacija", koja uključuje trajno oduzimanje tamo gdje je to primjenjivo, znači trajno oduzimanje imovine na osnovu naredbe suda ili drugog nadležnog tijela (UNCAC A.2. (g)).

"Konfiskacija" znači kazna ili mjera, po naredbi suda, nakon završetka krivičnog postupka, koja za rezultat ima konačno oduzimanje imovine.

2.6. Konfiskacija koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi

Konfiskacija koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi je postupak konfiskacije imovine bez postojanja osude određene osobe za neko krivično djelo vezano za datu imovinu. Ovakva konfiskacija se može uraditi i u krivičnom i parničnom postupku. Slijede četiri primjera konfiskacije koja se ne temelje na izrečenoj osuđujućoj presudi.

a) Konfiskacija imovine stečene krivičnim djelom i predmeta izvršenja tokom krivičnog gonjenja, u okolnostima gdje je djelo dokazano ali se počinitelj ne može osuditi zbog smrti, odsustva ili psihičke bolesti, ili nekog drugog razloga koji sprečava izricanje pravosnažne osude.

b) Proširena konfiskacija

Proširena konfiskacija je postupak kad se konfiskuje i imovina koja nije predmet krivičnog djela za koje se počinitelju sudi. U tom slučaju, konfiskacija je "proširena" na imovinu koja ne predstavlja predmete izvršenja djela, niti direktnu ili indirektnu imovinu stečenu krivičnim djelom. Proširena konfiskacija se ne odnosi samo na korist određenog krivičnog djela za koje je počinitelj osuđen, nego generalno i na sve koristi koje su nastale iz kriminalnih aktivnosti. Vlasti nisu obavezne utvrditi vezu između sumnjive imovine i određenog krivičnog djela za koje je osoba optužena. Konfiskacija se onda može zasnivati na posrednim dokazima ili izvedenim zaključcima. Nesrazmjer između imovine date osobe i njenih zakonitih izvora prihoda i/ili opšti dokazi o učešću u profitabilnim kriminalnim aktivnostima mogu biti dio opravdanja da se "proširi" konfiskacija i na drugu imovinu (npr., prijašnje osude, dokazi o učešću u kriminalnoj organizaciji). Obzirom da su mnogi ovi termini zasnovani na percepciji, države ih često pokušavaju prilagoditi svojim zakonodavstvima ili praksama. Stoga, uz sve

gore navedeno, određene zemlje također klasificiraju oporezivanje imovine stečene krivičnim djelom kao oblikom proširene konfiskacije.

c) Građansko-pravno trajno oduzimanje:

Građansko-pravno trajno oduzimanje je in rem postupak koji zahtijeva dokaz da je imovina ustvari predmet izvršenja ili potiče iz kriminalnih aktivnosti ali se ne mora utvrditi krivica osobe van razumne sumnje.

d) Neobjašnjeno bogatstvo:

Neobjašnjeno bogatstvo je ono gdje osoba uživa nivo bogatstva koje nije mogla zakonito steći ili koje se ne može objasniti na neki drugi način, kao što je nasljedstvo, dobitak na igrama na sreću ili poklon.

2.7. Konfiskacija objekta

Konfiskacija objekta znači konfiskaciju egzaktne, stvarne imovine za koju se utvrdi da je imovina stečena krivičnim djelom ili predmet izvršenja.

2.8. Konfiskacija vrijednosti odnosno zamjenske vrijednosti

Konfiskacija vrijednosti je postupak u kojem se od osuđenika traži da plati novčani iznos u protuvrijednosti nezakonite imovinske koristi. Sud ili nadležno tijelo izračunava "korist" za osuđenika za određeno krivično djelo. Naredba za konfiskaciju sadrži novčani iznos te vrijednosti. U ovom slučaju, sud se ne bavi stvarnim predmetima izvršenja (osim ako nisu u pitanju nezakoniti predmeti kao što je vatreno oružje ili droga) niti imovinskom koristi stečenom krivičnim djelom nego se fokusira na sumu novca koja ima jednaku protuvrijednost koristi nastaloj počinjenjem krivičnog djela. Naredbu za konfiskaciju može ispuniti ili "platiti" počinitelj svim dostupnim sredstvima, uključujući zakonitu imovinu.

Sami predmeti izvršenja ili prihodi često nisu više u posjedu osuđenog počinitelja u vrijeme izdavanja naredbe o konfiskaciji. Zamjenska vrijednost omogućava utvrđivanje vrijednosti imovine stečene krivičnim djelom i/ili predmeta izvršenja i konfiskaciju novčane protuvrijednosti "u zamjenu" za stvarne predmete izvršenja ili imovinu stečenu krivičnim djelom.

2.9. Unovčenje imovine

Imovina se unovčava kad se prodajom imovine, dobara ili usluga konvertuje u novac.

2.10. Raspolaganje imovinom

Raspolaganje imovinom je postupak prodaje ili uništenja imovine.

2.11. Sporazum o dijeljenju imovine

Sporazum o dijeljenju imovine je dokument kojim se reguliše dogovor između dvije ili više država o dijeljenju imovine u slučajevima kad je imovina koja se odnosi na istragu ili procesuiranje u jednoj državi predmet mjera osiguranja i upravljanja u drugoj. Naprimjer, uključene države mogu odlučiti da podijele imovinu stečenu krivičnim djelom popola.

3. Međunarodno, regionalno i evropsko zakonodavstvo i standardi

Poglavlje tri se bavi međunarodnim, evropskim i regionalnim standardima koji pružaju osnovu za međunarodnu saradnju u oduzimanju imovinske koristi ili promovišu efikasan okvir za takvu saradnju.

3.1. Međunarodno zakonodavstvo i standardi

Sljedeće konvencije Ujedinjenih nacija se mogu koristiti kao osnova za međunarodnu saradnju u oduzimanju imovinske koristi između jurisdikcija koje su potpisnice relevantnih konvencija. Ove konvencije omogućavaju međunarodnu saradnju i u istražnom postupku praćenja i identifikacije imovine ali i kod zamrzavanja, zapljene, konfiskacije i raspolaganja imovinom.

3.1.1. Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala iz 2000. godine (UNTOC)

UNTOC je glavna UN-ova konvencija s ciljem borbe protiv organizovanog kriminala. Uključuje krivična djela učešća u organizovanoj kriminalnoj grupi, pranja novca, korupcije i ometanja rada pravosuđa, kao i druga teška krivična djela za koje je propisana kazna od najmanje četiri godine zatvora ili više. Krivično djelo mora biti transnacionalno i uključivati organizovanu kriminalnu grupu, a čija su oba aspekta definisana u zakonodavstvu².

Član 13. o međunarodnoj saradnji u svrhu konfiskacije daje pravnu osnovu za slanje zahtjeva između jurisdikcija, i za finansijsku istragu (praćenje i identifikacija imovine) te i za zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju imovine i imovinske koristi stečene krivičnim djelom, kao i predmeta izvršenja.

Član 14. o raspolaganju konfiskovanom imovinskom koristi stečenom krivičnim djelom ili imovinom uređuje odnos između jurisdikcija vezano za raspolaganje i povrat zamrznute ili zaplijenjene imovine u jednoj jurisdikciji nakon zaprimanja zahtjeva druge jurisdikcije. Time se potiče zaključivanje sporazuma o dijeljenju imovine između država u svrhu naknade štete žrtvama i povrata imovine zakonskim vlasnicima.

Član 18. (3) g omogućava uzajamnu pravnu pomoć radi prikupljanja dokaza o postojanju imovine putem identifikacije i praćenja imovinske koristi stečene krivičnim djelom, imovine, predmeta izvršenja i drugih u svrhe dokazivanja.

² Dodatni materijal se može pronaći u UNTOC-ovom Zakonodavnom vodiču
https://www.unodc.org/pdf/crime/legislative_guides/Legislative%20guides_Full%20version.pdf

Član 19. o zajedničkoj istrazi omogućava jurisdikcijama da zaključe bilateralne ili multilateralne sporazume ili aranžmane prema kojima, vezano za predmet istrage, krivično gonjenje ili sudske postupke, u jednoj ili više država, nadležna tijela mogu uspostaviti zajednička istražna tijela. Time se daju prilike za praćenje i identifikaciju imovine radi buduće konfiskacije.

3.1.2. Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije iz 2005. godine

UNCAC se treba koristiti kao pravni temelj za međunarodnu saradnju u oduzimanju imovinske koristi za krivična djela korupcije u javnom i privatnom sektoru³.

Poglavlje V Konvencije govori o povratu imovine stečene korupcijom. "Oduzimanje imovinske koristi" je u ovom poglavlju opisano kao "osnovno načelo Konvencije, a države ugovornice imaju obavezu da u tom pogledu međusobno sarađuju i pruže pomoć jedna drugoj u najvećoj mogućoj mjeri".

Članovi 53, 54. i 55. propisuju uslove za priznanje naredbi za konfiskaciju među državama i mehanizme za provedbu tih naredbi. Naime, član 54. (1) c se poziva na preduzimanja mjera potrebnih da se omogući konfiskacija imovine bez osuđujuće krivične presude u slučajevima u kojima se počinitelj ne može krivično goniti zbog smrti, bjekstva ili odsustva ili u drugim odgovarajućim slučajevima. Član 57. propisuje povrat i raspolaganje konfiskovanim imovinom.

Član 59. predviđa da jurisdikcije imaju obavezu razmotriti mogućnost zaključenja bilateralnih i multilateralnih sporazuma ili aranžmana u cilju unaprijeđenja efikasnosti međunarodne saradnje u povratu imovine koja je stečena koruptivnim krivičnim djelima.

3.1.3. Preporuke Radne grupe za finansijsko djelovanje (2012)

Radna grupa za finansijsko djelovanje (FATF) je međunarodno tijelo koje kreira politike sa zadaćom da postavi standarde i promoviše efikasno provođenja zakonskih i operativnih mjera za borbu protiv pranja novca, finansiranja terorizma i vezanih finansijskih krivičnih djela. Ti standardi također uključuju mjere za oduzimanje imovinske koristi. Preporuke FATF-a se prihvataju kao međunarodni standard u borbi protiv ovih kriminalnih aktivnosti, a daju relevantne instrumente za borbu protiv pranja novca stečenog koruptivnim krivičnim djelom. Iako države zapadnog Balkana nisu članice FATF-a, MONEYVAL je pridruženi član i provodi procjenu zemalja zapadnog Balkana na osnovu FATF-ovih standarda.

³ Dodatni materijal se može pronaći u UNCAC-ovom Zakonodavnom i Tehničkom vodiču https://www.unodc.org/pdf/corruption/CoC_LegislativeGuide.pdf i https://www.unodc.org/documents/corruption/Technical_Guide_UNCAC.pdf

Preporuka broj 38 pruža standardnu smjernicu o međunarodnoj saradnji za oduzimanje imovinske koristi u fazi uzajamne pravne pomoći, a vezano za zamrzavanje, zapljenu, upravljanje, konfiskaciju i dijeljenje imovine. Države treba da osiguraju ovlasti za preduzimanje "hitnih operativnih mjera" kao odgovor na zahtjeve stranih država za oduzimanje imovinske koristi. Te ovlasti treba da obuhvataju i mogućnost da se odgovori na zahtjeve sačinjene na osnovu postupka konfiskacije koji se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi, gdje je to moguće, u okviru svojih nacionalnih zakonodavstava.

3.2. Regionalno zakonodavstvo

3.2.1. Evropska konvencija o uzajamnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima (iz 1959. godine, MLA konvencija)

MLA konvencija iz 1959. godine postavlja opšte uslove za uzajamnu pravnu pomoć među državama članicama Vijeća Evrope. Najčešće je korišten metod u međunarodnoj saradnji i u smislu oduzimanja imovinske koristi, može se koristiti kao osnova za finansijske istrage praćenja i identifikacije imovine, kao i za zahtjev za zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju imovine.

3.2.2. Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom i o finansiranju terorizma iz 2005. godine (ETS, broj 198) (Varšavska konvencija)

Varšavska konvencija je u pogledu oduzimanja imovinske koristi nadogradnja Strasburške konvencije o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom iz 1990. godine (ETS, 141). Poglavlje IV sadrži sveobuhvatne odredbe o svim aspektima međunarodne saradnje u oduzimanju imovinske koristi, uključujući istrage da se pronađe imovina, pristupi finansijskim podacima i prate računi, pravni okvir i za državu moliteljicu o neophodnim informacijama u zahtjevu i zamoljenu državu o informacijama koje treba dostaviti i o samoinicijativnom pružanju informacija. Varšavska konvencija sadrži i odredbe za izvršenje naredbi o zamrzavanju, zapljenu i konfiskaciji, uključujući naredbe o konfiskaciji koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi, upravljanju imovinom i raspolaganju imovinom u međunarodnim predmetima.

3.2.3. Krivično pravna konvencija o korupciji iz 1999. godine (ETS, broj 173) (Strasburška konvencija iz 1999. godine)

Konvencija Vijeća Evrope o korupciji sadrži manje detaljne odredbe o međunarodnom povratu imovine. Međutim, član 30. propisuje vrlo korisne mjere za direktnu komunikaciju

između nadležnih tijela u hitnim slučajevima, gdje se zahtjevi za pravnu pomoć (MLA zahtjevi) šalju paralelno putem centralnih vlasti. To može biti od ključnog značaja kad se traži zamrzavanje i zapljena imovine koja može brzo iščeznuti.

3.3. Zakonodavstvo Evropske unije

3.3.1. Okvirna odluka Vijeća 2001/500/JHA o pranju novca, identificiranju, traganju, zamrzavanju, zapljeni i konfiskaciji predmeta i imovinske koristi stečene krivičnim djelom

Odluka propisuje krivična djela na koja se može primijeniti konfiskacija i uvodi pojam konfiskacije zasnovane na vrijednosti.

3.3.2 Okvirna odluka Vijeća 2003/577/JHA od 22. 7. 2003. godine o izvršenju naredbi o zamrzavanju imovine i osiguranju dokaza u Evropskoj uniji

Ova odluka je uvela principe uzajamnog priznavanja naredbi o zamrzavanju ili zapljeni imovine.

3.3.3 Okvirna odluka Vijeća 2005/212/JHA od 24. 2. 2005. godine o oduzimanju prihoda, predmeta i imovine stečene krivičnim djelom

Ova odluka omogućava konfiskaciju imovine prenijetu na treću stranu i proširenu konfiskaciju.

3.3.4 Okvirna odluka Vijeća 2006/783/JHA od 6. 10. 2006. godine o primjeni principa uzajamnog priznavanja naredbi za oduzimanje

Ova odluka je uvela principe uzajamnog priznavanja naredbi o konfiskaciji.

3.3.5 Odluka Vijeća 2007/845/JHA o saradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi država članica u području praćenja i identifikacije imovinske koristi ostvarene krivičnim djelom ili druge imovine povezane s krivičnim djelom (Odluka Vijeća o ARO-ima)

Odluka Vijeća 2007/845/JHA obavezuje države članice da uspostave ili imenuju državne urede za oduzimanje imovinske koristi (eng. Asset Recovery Offices / ARO-ove) kao državne centralne kontakt tačke koje kroz pojačanu saradnju omogućavaju najbrže praćenje imovine stečene krivičnim djelom širom Evropske unije. Ova odluka omogućuje uredima za oduzimanje imovinske koristi da razmjenjuju informacije i najbolje prakse, i na zahtjev i samoinicijativno, bez obzira na njihov status (upravno tijelo, policijsko ili pravosudno). Od ureda za oduzimanje imovinske koristi se zahtijeva da razmjenjuju informacije pod uslovima iz Okvirne odluke Vijeća 2006/960/JHA ("Švedska inicijativa") o pojednostavljenju razmjene informacija i obavještajnih podataka između agencija za provedbu zakona u državama članicama Evropske unije u smislu roka u kojem uredi moraju odgovoriti na zahtjeve za praćenje imovine. Odluka se odnosi na zahtjeve podnesene na osnovu krivičnog postupka, i u mjeri koliko je to moguće prema nacionalnim zakonima date države članice, parničnom postupku. Pruža pravni okvir za praćenje i identifikaciju imovine između ureda za oduzimanje imovinske koristi u državama članicama Evropske unije, bez obzira na status ureda prema nacionalnom zakonodavstvu ili da li je uspostavljen kao upravno, policijsko ili pravosudno tijelo.

3.3.6 Direktiva 2014/42/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 3. 4. 2014. godine o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene krivičnim djelima u Evropskoj uniji

Direktiva iz 2004. godine služi da pojednostavi Okvirne odluke Vijeća iz 2001. i 2005. godine. Detaljnije razrađuje odredbe o konfiskaciji zasnovane na vrijednosti i proširenu konfiskaciju. Sadrži i odredbu o konfiskaciji koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi u slučajevima kad optuženi nije dostupan organima gonjenja ili kad se ne može krivično goniti zbog bolesti.

3.3.7 Uredba (EU) 2018/1805 iz 2018. godine ("Uredba iz 2018.")

Cilj Uredbe (EU) 2018/1805 iz 2018. godine je bio da pojasni Okvirnu odluku Vijeća 2003/577/JHA o uzajamnom priznavanju odluka o zamrzavanju imovine i osiguranju dokaza i Okvirnu odluku Vijeća 2006/783/JHA o uzajamnom priznavanju odluka o oduzimanju iz 2006. godine. Kao i njena dva prethodnika, Uredba iz 2018. godine uspostavlja sistem uzajamnog priznavanja naredbi za zamrzavanje i konfiskaciju između država članica Evropske unije, postavlja kriterije kada takve naredbe trebaju biti priznate i situacije u kojima države članice mogu odbiti priznavanje. Cilj je ohrabriti vlasti zamoljene države da automatski prizna naredbu suda države moliteljice, bez gubljenja vremena na postupak traženja daljih naredbi u zamoljenoj državi. Obrazac "potvrde" za zamrzavanje i konfiskaciju se nalazi u prilogu Uredbe. Država moliteljica popunjava i prevodi obrazac koji se šalje zamoljenoj državi, zajedno sa izvornikom, iako izvornik ne treba biti preveden. Uredba sadržava i odredbe o upravljanju i raspolaganju zamrznutom i konfiskovanim imovinom, povratu imovine i naknadi štete žrtvama. Uključene su i obaveze država članica prema oštećenim osobama i njihovi dostupni pravni lijekovi. Uredba se ne odnosi na naredbe za zamrzavanje i konfiskaciju izdate u parničnom ili upravnom postupku i stoga isključuje konfiskaciju koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi u parničnom postupku. Odnosi se na naredbe poslone od 19. 12. 2020. pa nadalje.

3.4. Sankcije i liste

Određen broj međunarodnih tijela i institucija izdaje liste pravnih i fizičkih lica ili jurisdikcija koje se ne drže postavljenih "standarda". Takve liste ili sankcije su često katalizatori istraga koje zahtijevaju međunarodnu saradnju u sferi oduzimanja imovine. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih nacija nameće sankcije kako bi se "povratio mir i sigurnost". Evropska unija održava listu pravnih i fizičkih lica koje podliježu međunarodnim sankcijama. Ove sankcije nameću obavezu finansijskom sektoru da, u mnogim slučajevima, zamrzne imovinu pravnih i fizičkih lica koja su na listi. Djelovanje finansijskog sektora može dovesti do prijavljivanja sumnjivih transakcija državnim finansijskim obavještajnim jedinicama (eng. FIU) koja onda može otvoriti istragu o pranju novca. Evropska komisija održava prečišćenu listu Evropske unije osoba, grupa i pravnih lica koja podliježu finansijskim sankcijama. Bazu podataka održava i ažurira Evropska komisija u kojoj se u različitim formatima objavljuju prečišćene liste finansijskih sankcija sa zamrznutom imovinom.⁴

⁴ <https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions>

4. Međunarodni i regionalni mehanizmi za oduzimanje imovinske koristi

Generalno, nije lako postići uspješnu međunarodnu pravosudnu saradnju. U specifičnim slučajevima oduzimanja imovinske koristi, razlike u lokalnom zakonodavstvu, politici, institucijama i postupcima otežavaju efikasnu razmjenu informacija. Uvijek postoji opasnost da se imovina za koju se sumnja da se nalazi u jurisdikciji van države krivičnog gonjenja prebaci ili sakrije ili prenese na treće lice u pokušaju da se sakrije pravi vlasnik. Efikasna međunarodna saradnja u oduzimanju imovinske koristi stoga posebno zahtijeva brzo djelovanje kako bi se uspješno primijenili gore navedeni međunarodni instrumenti.

Treba reći da je 1990-tih godina oduzimanje imovinske koristi bilo tek u povojima i da je bilo vrlo malo međunarodne saradnje u sferi praćenja, identifikacije i konfiskovanja nezakonite imovine u inostranstvu. U najboljem slučaju, zamrzavanje i konfiskacija se tražila u zahtjevima za uzajamnu pravnu pomoć obično u kasnoj fazi istrage kad su predmeti već bili u postupku pred sudom. Kriminalci su stoga imali dovoljno vremena da sakriju i unište imovinu, pa je konfiskacija rijetko bila uspješna. Kao rezultat ove nepovoljne situacije, uspostavljen je veći broj "formalnih" i "neformalnih" mreža čiji je zadatak bio da posebno pomognu u praćenju, zamrzavanju, zapljeni i konfiskaciji imovine.

4.1. CARIN i druge međuagencijske mreže za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom

Šta su međuagencijske mreže za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom (eng. ARIN)?

Međuagencijske mreže za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom su "neformalne" mreže kontakata iz agencija za provedbu zakona i pravosudnih institucija (tužitelji, sudije, pravnici koji rade u vladinim institucijama) koji su praktičari u svim aspektima postupka oduzimanja imovinske koristi. To uključuje praćenje imovine, zamrzavanje, zapljenu, upravljanje, konfiskaciju i raspolaganje. Kontakti olakšavaju međunarodnu saradnju u oduzimanju imovinske koristi.

Kamdenska međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - CARIN

CARIN je neformalna mreža policijskih i pravosudnih praktičara, stručnjaka u polju praćenja imovine, zamrzavanja, zapljene i konfiskacije. Predstavlja međuagencijsku mrežu. Svaku državu članicu predstavlja jedan policijski službenik i jedan pravni stručnjak (tužitelj, istražni sudija, itd. zavisno od pravnog sistema).

CARIN-ov cilj je povećati efikasnost rada svojih članova, na međuagencijskoj osnovi, kako bi se kriminalcima oduzela nezakonito stečena imovina. To je prvenstveno operativna mreža koja postoji da bi ubrzala i olakšala operativne zahtjeve iz predmeta o oduzimanju imovinske koristi.

CARIN-ovi kontakti pružaju podršku u čitavom postupku oduzimanja imovine, od početka istrage koja uključuje praćenje imovine, zamrzavanje i zapljenu, upravljanje i na kraju konfiskaciju, uključujući i svako neophodno dijeljenje imovine između jurisdikcija. Predstavnici država članica u CARIN-u se zovu "državne kontakt tačke". Svi govore engleski jezik jer je to radni jezik mreže. CARIN-ovi kontakti se mogu direktno kontaktirati telefonom ili e-mailom.

CARIN trenutno ima 54 registrovane jurisdikcije članice, uključujući 28 država članica Evropske unije i devet međunarodnih organizacija. Povezan je i sa drugih sedam regionalnih međuagencijskih mreža ureda za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom širom svijeta. Sve članice RAI-a su i članice CARIN-a i imaju svoje kontakt tačke u CARIN-u.

Glavni ciljevi CARIN-a

U nastojanju da ispune svoju misiju, glavni ciljevi CARIN-a su da:

- uspostavi mrežu kontakt tačaka;
- se fokusira na prihode koji potiču iz svih krivičnih djela, unutar okvira međunarodnih obaveza;
- se profilira kao stručni centar za sve aspekte rješavanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom;
- promoviše razmjenu informacija i dobrih praksi;
- daje preporuke tijelima kao što je Evropska komisija i Vijeće Evropske unije, a koje se tiču svih aspekata u rješavanju oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom;
- djeluju kao savjetodavna grupa drugim relevantnim tijelima;
- pruže obuku o svim aspektima u rješavanju i oduzimanju imovinske koristi stečene krivičnim djelom, gdje je to moguće;
- naglase važnost saradnje s privatnim sektorom u ispunjavanju svog cilja;
- te ohrabre članove da uspostave državne urede za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom.

Mreže poput CARIN-ove su se pokazale popularnim konceptom u mnogim jurisdikcijama u drugim regijama. To je rezultiralo uspostavljanjem sedam drugih regionalnih međuagencijskih mreža za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom (ARIN-a) od samog osnivanja CARIN-a u 2004. godini. Te mreže su geografski locirane ovako:

- 1) **CARIN** uglavnom, ali ne i isključivo, pokriva Evropu (Kamdenska međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi). Ako neka jurisdikcija želi biti dio mreže, ali nema uspostavljene mreže u svojoj regiji, onda se prvo učlanjuje u CARIN.

- 2) **ARIN-AP** (međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - azijsko pacifička regija)
- 3) **ARIN-CARIB** (međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi – karipska regija)
- 4) **ARIN-EA** (međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi – istočnoafrička regija)
- 5) **ARIN-SA** (međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi – južnoafrička regija)
- 6) **ARIN-WA** (međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi – zapadnoafrička regija)
- 7) **ARIN-WCA** (međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - zapadnocentralna azijska regija)
- 8) **RRAG** (Red de Recuperación de Activos de GAFILAT – za Južnu Ameriku)

Dodatne informacije o historiji, strukturi i funkcionisanju CARIN-a i ARIN-a, zajedno s listom članica i kako kontaktirati njihove sekretarijate, može naći na:

www.carin-network.org.

Ko može koristiti CARIN?

Ove mreže su jedinstvene obzirom da su sačinjene od kontakata i iz policijskih i pravosudnih agencija. Pomoć CARIN-a mogu zatražiti službenici agencija za provedbu zakona (policija/carina/druge agencije za provedbu zakona), tužitelj, sudija za prekršaje ili sudija, službenik iz Ureda za oduzimanje imovinske koristi (eng. ARO) ili Ureda za upravljanje imovinom (eng. AMO).

Zahtjev - članice CARIN-a prema drugoj članici CARIN-a

Zahtjevi za dostavu informacija praktičara iz jedne članice CARIN-a upućeni drugoj članici CARIN-a se moraju prvo poslati preko CARIN-ovog kontakta, tj. od jedne moliteljice članice CARIN-a prema zamoljenoj članici CARIN-a. Nakon ovog prvog kontakta, istražitelji i tužitelji mogu direktno komunicirati sa relevantnim agencijama u zamoljenoj članici CARIN-a ako znaju jezik.

Zahtjev - članice CARIN-a prema nečlanici

Svaka međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi je regionalno autonomna u smislu strukture i organizacije strateškog rada. Međutim, u operativne svrhe, mreže efikasno sarađuju putem svojih sekretarijata. Da biste uputili zahtjev za informaciju prema jurisdikciji druge mreže, naprimjer iz Rumunije (koja je u CARIN-u) u Brazil (koja je u RRAG-u) istražitelj ili tužitelj trebaju poslati zahtjev rumunskoj kontakt tački u CARIN-u koja onda e-mailom šalje zahtjev dalje u CARIN-ov Sekretarijat. CARIN-ov Sekretarijat prosljeđuje e-mail sekretarijatu druge mreže, koje je u ovom slučaju RRAG-ov Sekretarijat. RRAG-ov Sekretarijat će odgovoriti da li je moguće dostaviti tražene informacije i koga je za to najbolje kontaktirati u Brazilu. Sekretarijat će također riješiti pitanja jezika i po potrebi prevesti poruke (naprimjer, RRAG je

meža u kojoj se koristi španski jezik, a u CARIN-u se koristi engleski). RRAG-ov Sekretarijat onda prosljeđuje e-mail odgovarajućem RRAG-ovom kontraku u Brazilu. Nakon ovog prvog kontakta, praktičar koji je poslao zahtjev može nastaviti komunikaciju direktno sa zamoljenim praktičarem, ako mu to znanje jezika dozvoljava.

Kakve vrste zahtjeva se mogu poslati međuagencijskoj mreži za oduzimanje imovinske koristi (ARIN-u)?

CARIN i druge mreže se mogu koristiti da se unaprijedi svaki aspekt postupka oduzimanja imovinske koristi, od praćenja i identifikacije imovine do zamrzavanja i zapljene, upravljanja imovinom, konfiskacije i konačnog raspolaganja i dijeljenja imovinom.

Važno je naglasiti da nisu sve mreže uspostavile sigurne platforme za razmjenu operativnih zahtjeva za praćenje imovine ili za provođenje naredbi za zamrzavanje i konfiskaciju. ARIN-e treba koristiti da se utvrde koje vrste informacija su dostupne u drugoj jurisdikciji i koji se formalni i sigurni kanali trebaju koristiti za slanje i primanje takvih informacija.

Kada koristiti CARIN

- Kad odgovarajući pravni i sigurni kanal nije poznat zamoljenoj državi. Naprimjer, ako se zahtjev odnosi na praćenje imovine i zamoljena država je van Evrope i kompetencija Ureda za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji (vidi dio o Uredima za oduzimanje imovinske koristi (eng. ARO) niže), možda nije jasno koju pravnu osnovu ili kanal koristiti za slanje operativnih informacija sadržanih u zahtjevu (Interpol, EGMONT grupacija, formalni zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć (eng. MLA), itd.). Kako bi se u potpunosti i na vrijeme odgovorilo na zahtjev, ARIN-ov kontakt treba ovo pitanje razjasniti prije slanja zahtjeva.
- Ako je potrebno hitno upratiti, zamrznuti, zaplijeniti ili konfiskovati imovinu ili ako je potrebno zamrznuti ili konfiskovati imovinu na određen datum.
- Ako je zahtjev posebno kompleksan, ili zbog količine posla ili tehničkog aspekta zahtjeva.

4.2. Uredi za oduzimanje imovinske koristi (eng. ARO)

Šta su državni uredi za oduzimanje imovinske koristi u kontekstu Evropske unije?

U Evropskoj uniji, državni uredi za oduzimanje imovinske koristi imaju mandat da prate trag i identifikuju nezakonitu stečenu imovinu koja može postati predmet naredbe za zamrzavanje, zapljenu, mjere osiguranja, trajno oduzimanje ili konfiskaciju.

Uspostavljanje ureda za oduzimanje imovinske koristi u svih 28 članica Evropske unije je "formaliziralo" neformalni dio CARIN-ovog policijskog posla i tako stvorilo pravnu osnovu za razmjenu zahtjeva za praćenje imovine (vidjeti Odluku Vijeća Evrope 2007/845/JHA o saradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi država članica u području praćenja i identifikacije imovinske koristi stečene krivičnim djelom ili druge imovine povezane s krivičnim djelom). Odluka Vijeća 2007/845/JHA ("Odluka o uredima za oduzimanje imovinske koristi") obavezuje države članice da uspostave ili imenuju državne urede za oduzimanje imovinske koristi (ARO-ove) kao državne centralne kontakt tačke koje kroz pojačanu saradnju omogućuju najbrže praćenje imovine stečene krivičnim djelom širom Evropske unije. Ova odluka omogućuje uredima za oduzimanje imovinske koristi da razmjenjuju informacije i najbolje prakse, i na zahtjev i samoinicijativno, bez obzira na njihov status (upravno tijelo, policijsko ili pravosudno).

Zbog prirode glavnih zadataka, a to su istražni postupci, uredi za oduzimanje imovinske koristi su najčešće smješteni u policijskim strukturama unutar Ministarstva unutrašnjih poslova. U jurisdikcijama gdje tužilaštva vode istrage, uredi za oduzimanje imovinske koristi su uglavnom smješteni u tužilaštva pod kapom Ministarstva pravde. U rjeđim slučajevima, države su uspostavile nezavisne državne centralne urede za oduzimanje imovinske koristi. Nezavisni uredi za oduzimanje imovinske koristi su zbog prirode i osjetljivosti predmeta na kojima rade (naprimjer, korupcija u javnoj službi) često odvojeni od ministarskih tijela kako bi se zaštitila njihova nezavisnost. Neke države su usvojile pristup u kojima su uspostavile dva ureda za oduzimanje imovinske koristi: policijski ured za oduzimanje imovinske koristi koji pomaže istražnom postupku i tužiteljski ured za oduzimanje imovinske koristi koji podržava zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju, a u rijetkim slučajevima i upravljanje imovinom. Postoje i primjeri držanih ureda za oduzimanje imovinske koristi koji su smješteni unutar finansijskih obavještajnih jedinica, gdje finansijske obavještajne jedinice nisu upravna tijela, nego su ili policijska, tužilačka ili hibridna finansijska obavještajne jedinica.

Ko može koristiti usluge Ureda za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji?

Zahtjevi prema uredu za oduzimanje imovinske koristi se šalju od jednog prema drugom uredu, odnosno iz jednog ureda za oduzimanje imovinske koristi države moliteljice prema drugom uredu za oduzimanje imovinske koristi u zamoljenoj državi. Međutim, i lokalne agencije za provedbu zakona i pravosudni organi mogu poslati zahtjev svom državnom uredu za oduzimanje imovinske koristi.

Za koje vrste zahtjeva se koriste uredi za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji?

Uredi za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji se koriste za finansijske istražne zahtjeve kako bi se prikupile informacije o lokaciji imovine u fazi istrage prije službene uzajamne pravne pomoći. U nekim slučajevima uredi za oduzimanje imovinske koristi u

Evropskoj uniji imaju mandat na državnom nivou da prikupljaju i izvršavaju naredbe za mjere osiguranja i konfiskaciju. U tom slučaju, strane pravosudne agencije mogu zatražiti od ureda za oduzimanje imovinske koristi podršku u izradi zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć.

U nekim je slučajevima moguće poslati kopiju zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć putem ureda za oduzimanje imovinske koristi, istovremeno koristeći i kanal koji je odredila država moliteljica ili zamoljena država (naprimjer, centralno tijelo).

Uredi za oduzimanje imovinske koristi se koriste za istrage u krivičnim postupcima i, koliko to dozvoljava domaće zakonodavstvo države članice Evropske unije, u parničnim postupcima.

Kako koristiti platformu ureda za oduzimanje imovinske koristi za razmjenu informacija

Uredi za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji imaju opciju da koriste platformu za sigurnu razmjenu informacija zvanu SIENA, kojom upravlja Europol. Terminali kojima se direktno pristupa platformi za razmjenu informacija SIENA su instalirani u većini ureda za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji, što omogućava direktnu razmjenu informacija između ureda u svrhe slanja i zaprimanja zahtjeva za praćenje imovine.

Stoga, glavna uloga ureda za oduzimanje imovinske koristi je pomoć u praćenju i identifikaciji imovinske koristi stečene krivičnim djelom. U ovom članu se ne pominje upravljanje imovinom i stoga to ne predstavlja obavezu prema Odluci Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi. Međutim, Odluka o uredima za oduzimanje imovinske koristi postavlja minimalne standarde i države članice imaju slobodu da uredima daju ovlaštenje da budu odgovorni i za upravljanje imovinom.

Nadležne vlasti država nečlanica Evropske unije mogu operativno koristiti usluge urede za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji tako što će zaključiti sporazum sa Evropskim policijskim uredom - Europolom. Europol upravlja platformom za elektronsku razmjenu informacija (SIENA) koju koriste uredi za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji.

Uredi za oduzimanje imovinske koristi koji nisu u Evropskoj uniji i višeagencijski pristup

Uspostavljanje državnog ureda za oduzimanje imovinske koristi se danas globalno smatra dobrom praksom, posebno za unaprijeđenje prekograničnih aktivnosti za oduzimanje imovinske koristi. Uz urede za oduzimanje imovinske koristi, države širom svijeta su pokazale da multidisciplinarno djelovanje ima bolji rezultat kod identifikacije, zamrzavanja, zapljene i konfiskacije imovinske koristi stečene krivičnim djelom. Ovi uredi za oduzimanje imovinske koristi koriste usluge osoblje iz drugih agencija, sarađuju svako unutar svojih ovlaštenja. Kako bi se unaprijedila efikasnost u oduzimanju nezakonito stečene imovine, brojne države su razvile strukture koje omogućavaju multidisciplinarni rad.

4.3. Europol

Europol je agencija Evropske unije koja služi za saradnju agencija za provedbu zakona. Pored toga što podržava 28 država članica Evropske unije u njihovoj borbi protiv terorizma, kompjuterskog kriminala i drugih teških i organizovanih oblika kriminala, Europol radi s mnogim partnerskim državama koje nisu članice Evropske unije i međunarodnim organizacijama. Sve članice Regionalne antikorupcijske inicijative uživaju pravnu mogućnost da operativno sarađuju s Europolom, ili preko svog statusa države članice Evropske unije ili u okviru sporazuma o operativnoj saradnji koje su zaključile s Europolom. Ovi sporazumi omogućavaju istražiteljima iz država članica Regionalne antikorupcijske inicijative da imaju pristup uredima za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji putem svojih oficira za vezu s Europolom, koristeći se platformom za sigurnu razmjenu informacija SIENA kojom upravlja Europol. Uz pojedinačne zahtjeve za praćenje imovine, Europol pruža i sveobuhvatnu analizu imetka osobe uključene u međunarodnu istragu o teškom krivičnom djelu, putem svog Projekta analize (PA) za oduzimanje imovinske koristi. Europol upravlja i Sekretarijatom CARIN-ove mreže, stavljajući ga u centralnu poziciju i pomažući finansijske istrage u svrhe praćenja imovine. U središtu je i evropskih međuagencijskih mreža i ureda za oduzimanje imovinske koristi. Europol radi u skladu sa vlastitim pravnim okvirom, odnosno Uredbom Evropske unije 2016/794 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. 5. 2016. godine o Agenciji Evropske unije za saradnju agencija za provedbu zakona (Europol). Više informacija o Europolu i njegovim aktivnostima na oduzimanju imovinske koristi i CARIN-u možete naći na: <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

4.4. Eurojust

Dok je Europol agencija Evropske unije za saradnju agencija za provedbu zakona, Eurojust je agencija Evropske unije za pravosudnu saradnju koja postoji da unaprijedi koordinaciju istraga i krivičnog gonjenja i saradnju između nadležnih tijela u državama članicama. Pomoć Eurojusta u području oduzimanje imovinske koristi je posebno korisno radi lakše provedbe međunarodnih zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć za zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju imovine, te pomoći u repatrijaciji žrtava. Uz ovlaštenje da pruži podršku državama članicama Evropske unije, Eurojust je zaključio i veći broj operativnih sporazuma sa trećim zemljama. Ti sporazumi pružaju osnov da Eurojust pruži podršku i sarađuje s Albanijom, Moldavijom, Crnom Gorom i Sjevernom Makedonijom⁵. Uredba o Eurojustu (Uredba Evropskog parlamenta i Vijeća o Agenciji Evropske unije za saradnju u krivičnom pravosuđu iz 2019. godine) pruža pravni okvir za ovu saradnju. Više informacija o Eurojustu možete naći na: <http://www.eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>

⁵ Sporazum o saradnji između Srbije i Eurojusta još nije usvojen.

4.5. Evropska pravosudna mreža

Evropska pravosudna mreža u krivičnim stvarima (eng. EJM) je mreža državnih kontakt tačaka u svrhu lakše pravosudne saradnje u krivičnim stvarima. Mreža radi u skladu s vlastitim evropskim zakonom, odnosno Odlukom Vijeća 2008/976/JHA od 16. 12. 2008 o Evropskoj pravosudnoj mreži (u daljem tekstu; Odluka o EJM-u).

Glavna uloga kontakt tačaka EJM-a jeste da olakšaju saradnju u krivičnim stvarima između država članica Evropske unije. Pomažu u ostvarivanju direktnih kontakata između nadležnih tijela i pružaju pravne i praktične informacije koje su neophodne u pripremi efikasnog zahtjeva za pravosudnu saradnju. Sekretarijat EJM-a, smješten u Eurojustu u Hagu, odgovoran je za upravljanje EJM-om. Više informacija na:

https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/EJM_Home.aspx.

EJM je kreirao seriju korisnih online dokumenata i instrumenata koji su od koristi u međunarodnoj saradnji, uključujući i oduzimanje imovinske koristi. Naprimjer, u EJM-ovom Eurojustovom "Zajedničkom dokumentu" *Pomoć u međunarodnoj saradnji u krivičnim stvarima za praktičare* (eng. *Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners (Joint Paper)*), objašnjena je uloga EJM-a i Eurojusta. Cilj Zajedničkog dokumenta je da bude od pomoći pravosudnim praktičarima pri odluci da li će se obratiti EJM-u ili Eurojustu za pomoć u međunarodnoj saradnji u krivičnim stvarima. Zajednički dokument je preveden na nekoliko jezika, uključujući jezike zapadnog Balkana. EJM pruža i brojne korisne instrumente za utvrđivanje pravnih zahtjeva određenog lokalnog nadležnog tijela kad se traži pravosudna saradnja, obrazac za uzajamnu pravnu pomoć, pravosudnu biblioteku, kontakt tačke te pruža koncizne i praktične pravne informacije o pravosudnoj saradnji na polju prinudnih mjera. Više informacija o EJM-u i njihovim pomoćnim instrumentima na:

https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/EJM_Home.aspx

4.6. EGMONT

EGMONT grupacija je globalna mreža koju čini 159 finansijskih obavještajnih jedinica (eng. FIU) koje razmjenjuju informacije na EGMONT-ovoj sigurnoj mreži. Ključni fokus finansijskih obavještajnih jedinica jeste borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Primarno su fokusirani na korisne izvore informacija koji se odnose na izvještaje o sumnjivim transakcijama i finansijskim računima kao što su bankovni. Finansijske obavještajne jedinice koriste sigurnu EGMONT-ovu mrežu za razmjenu informacija putem kodiranog e-mail sistema. EGMONT omogućava razmjenu informacija između jedne ka drugoj finansijskoj obavještajnoj jedinici. Za korištenje ovog kanala istražitelji i tužitelji se trebaju obratiti svojoj lokalnoj finansijskoj obavještajnoj jedinici. Više informacija o EGMONT-u možete naći na:

<https://egmontgroup.org/en/content/about>.

4.7. StAR (Inicijativa za oduzimanje ukradene imovine)

Interpolova/StAR-ova globalna mreža kontakt tačaka za oduzimanje imovinske koristi (eng. GFPN) je lista kontakt tačaka koje se posebno odnose na oduzimanje imovinske koristi u predmetima korupcije. Ti kontakti mogu biti i međuagencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi i uredi za oduzimanje imovinske koristi. Globalna mreža kontakt tačaka za oduzimanje imovinske koristi je uspostavljena s ciljem da pomogne praktičarima da riješe operativne poteškoće u postupku povrata imovine stečene koruptivnim krivičnim djelom, tako što će obezbijediti platformu za sigurnu razmjenu informacija u svrhu oduzimanje imovinske koristi. Ovlašteni policijski službenici iz svake od država članica (članice INTERPOL-a) imaju svoje "kontakt tačke" koje su u stanju da odmah odgovore na zahtjeve za pomoć u oduzimanju imovinske koristi pristigle od bilo koje države članice preko sigurne Interpolove internet stranice zvane I-SECOM za razmjenu informacija. Kratkoročni strateški cilj ove inicijative jeste odgovoriti na pitanja zamrzavanja, zapljene, konfiskacije i povrata ukradene imovine. Kontinuirani cilj je obezbijediti sigurnu razmjenu informacija osjetljive prirode između kontakt tačaka pristigle iz agencija za borbu protiv korupcije i agencija za oduzimanje imovinske koristi. Više informacija kako kontaktirati Interpol o ovoj platformi na:

<https://www.interpol.int/Crimes/Corruption/Asset-recovery>.

4.8. Interpol

Interpol, međunarodna organizacija kriminalističke policije (eng. ICPO) predstavlja mrežu sastavljenu od 194 države članice i svrha joj je da olakša međunarodnu policijsku saradnju. Provodi aktivnosti u skladu sa Interpolovim ustavom i pruža platformu za sigurnu razmjenu informacija koja se može koristiti za slanje zahtjeva za praćenje imovine tokom istražne faze. Posebno je od koristi I/24 kanal za sigurnu komunikaciju u razmjeni operativnih saznanja van Evropske unije. Ovo je odlična opcija kada su CARIN-ove i druge kontakt tačke međuagencijske mreže za oduzimanje imovinske koristi (eng. ARIN) uspostavile prvi kontakt sa kontaktom međuagencijske mreže za oduzimanje imovinske koristi iz druge države i kad je zahtjev za praćenje imovine došao u fazu gdje se moraju razmijeniti operativna saznanja. CARIN/ARIN-ove kontakt tačke mogu kontaktirati Interpolov Nacionalni centralni biro (NCB) i zatražiti pomoć u slanju informacija o predmetu drugoj CARIN/ARIN-ovoj kontakt tački putem NCB-a u zamoljenoj državi, a nakon što se uspostavio prvi kontakt preko relevantne ARIN-ove mreže. Time se omogućava pravno valjan i siguran prenos operativnih saznanja. Više informacija o Interpolu možete naći na:

<https://www.interpol.int>.

4.9. Oficiri za vezu / diplomatski kanali

Zahtjevi za praćenje imovine i za provedbu naredbi za zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju se mogu poslati i preko oficira za vezu ili ambasada što garantuje njihovu pravni osnov i siguran prenos.

5. Međunarodno praćenje imovine

Poglavlje četiri priručnika opisuje najčešće korištene regionalne i međunarodne kanale za međunarodno praćenje imovine. Za 9 zemalja Balkana članica Regionalne antikorupcijske inicijative, to su mreže ureda za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji (putem Europolu), CARIN-ova mreža, Interpol i Interpolova/StAR-ova globalna mreža kontakt tačaka za oduzimanje imovinske koristi. Koji god se kanal koristio, tri su važna pravila:

1. **Izbjegavajte lov na neviđeno.** Pošaljite zahtjev određenoj državi za praćenje imovine samo onda kad imate razloga da vjerujete da se tražena imovina može nalaziti u zamoljenoj državi. Naprimjer, možda osumnjičeni ili njegovi članovi porodice ili saradnici često putuju u zamoljenu državu, možda imaju firmu ili porodicu u toj zemlji ili možda vi imate druge informacije ili dokaze koje ukazuju da se imovina koja je u vlasništvu ili pod kontrolom osumnjičenog nalazi u zamoljenoj državi.
2. **Kad odaberete komunikacijski kanal, držite ga se.** Ne šaljite isti zahtjev preko nekoliko kanala osim ako za to nemate valjan razlog. U tom slučaju, pravilno obrazložite da ste već iskoristili drugi kanal. Dupliciranje aktivnosti će samo isfrustrirati zamoljenu državu i treba se izbjegavati.
3. **Pravilno pripremite zahtjev za praćenje imovine.** Slijedite strukturu iz Aneksa A i B "Švedske inicijative" (Okvirna odluka Vijeća 2006/960/JHA (Švedska inicijativa) o pojednostavljenju razmjene informacija i obavještajnih podataka između agencija za provedbu zakona u državama članicama Evropske unije) (vidjeti Aneks).

5.1. Kada uputiti međunarodni zahtjev za praćenje imovine

Kada kreirate međunarodni zahtjev za praćenje imovine koja kasnije može biti predmetom zamrzavanja, zapljene i konfiskacije, prvo imajte na umu fazu krivične i finansijske istrage. Činjenica da li je predmet u fazi prije hapšenja, nakon hapšenja ili nakon osuđujuće presude može uticati na hitnost ili tajnost istražnih postupaka, pa stoga i na kanal koji ćete izabrati. Ako je predmet u fazi nakon osuđujuće presude, osuđenik je već svjestan da će vlasti tražiti gdje mu je imovina. U tom slučaju, brzina nije toliko važna je postoji velika šansa da je vlasnik imovinu već prenio, sakrio ili drugačije unovčio. Najbolja praksa je da stručni finansijski istražitelji započnu finansijsku istragu za praćenje imovine radi kasnije konfiskacije što je prije moguće, u fazi koja prethodi hapšenju, a paralelno sa krivičnom istragom. Čim istražitelji i tužitelji saznaju da se imovina, koja se može u kasnijim fazama predmeta konfiskovati, prenijela u drugu državu, treba započeti sa istražnim postupcima praćenja imovine.

5.2. Odluka koji kanal iskoristiti

Koji je to najefikasniji kanal za međunarodno praćenje imovine zavisit će od nekoliko faktora. Ti faktori su toliko različiti da finansijski istražitelj ili tužitelj u državi moliteljici ne može realno poznavati sve opcije u svim državama s kojima će sarađivati. Ti faktori uključuju sljedeće:

- da li prikupljate obavještajne podatke ili dokaze (neformalni zahtjev prije traženja uzajamne pravne pomoći ili formalni zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć),
- da li su država moliteljica i zamoljena države članice Evropske unije ili ne,
- zakonodavstvo ili politika u zamoljenoj državi koja se odnosi na mogući pristup bazama podataka bez potrebe za prinudnim mjerama (možda je neophodna uzajamna pravna pomoć),
- institucionalni okvir i u državi moliteljici i zamoljenoj državi (koja agencija ili vladino tijelo ima neophodne informacije),
- koja je vrsta krivičnog djela koje se istražuje (korupcija, pranja novca, itd.).

Te varijacije su razlog zašto su kreirane mreže kao što je CARIN. Može biti da su pojedine jurisdikcije popularnije nego druge kao izbor kriminalaca gdje će uložiti nezakonito bogatstvo, naprimjer kupovina kuća u državama s toplijom klimom. U tom slučaju, provest će se određeni istražni postupci u tim državama na sistematičniji način i stoga će biti jasnije koji je kanal najbolje iskoristiti.

Na kraju, kako bi se provela konfiskacija, sud će u državi moliteljici zatražiti dokaze o postojanju imovine, koji se imaju dostaviti putem zahtjeva zasnovanog na Sporazumu o uzajamnoj pravnoj pomoći. Ipak, dobra je praksa neformalno utvrditi da se imovina nalazi u drugoj državi, odnosno jurisdikciji, preko dostupnih neformalnih kanala prije nego što se pošalje formalni zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć (MLA zahtjev). Ustvari, neke države će insistirati da se zahtjevom pozabavi njihov ured za oduzimanje imovinske koristi prije nego se provede zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć za praćenje imovine.

Sljedeće navedeno služi istražiteljima kao opšti vodič koje mreže i kanale trebaju iskoristiti za slanje neformalnog zahtjeva za praćenje imovine. Ali ako istražitelji i tužitelji nisu sigurni, trebaju se posavjetovati s CARIN-ovim kontaktima o najboljim opcijama.

Država članica Evropske unije prema drugoj članici

Ured za oduzimanje imovinske koristi kao kanal

Zahtjev za praćenje imovine između država članica Evropske unije je najbolje poslati preko ureda za oduzimanje imovinske koristi. Kada pripremate ili odgovarate na zahtjev za praćenje imovine, ili koristite obrasce iz Aneksa A (odgovori iz zamoljene države) ili Aneks B (upit iz države moliteljice) Švedske inicijative ili slijedite kostur iz navedenih aneksa kako biste

osigurali da zahtjev minimalno sadrži informacije iz ovih obrazaca (vidjeti anekse). Za države koje nisu članice Evropske unije, obrasci A i B su također korisni vodiči da se osiguraju kad prave neformalni zahtjev koji prethodi MLA zahtjevu za praćenje imovine, naprimjer preko Europolu ili Interpola, da su sve neophodne informacije sadržane u tom zahtjevu. Europolova platforma za razmjenu informacija SIENA elektronski povezuje urede za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji. Tako se zahtjev za praćenje imovine može razmijeniti na siguran i brz način.

5.3. Primjer A: Korištenje ureda za oduzimanje imovinske koristi (ARO kanala) za slanje zahtjeva za praćenje imovine

Vi ste finansijski istražitelj iz države članice Evropske unije koji trenutno provodi istragu o aktivnostima Max RUSUA i njegovog saradnika Vadima SANDUA (obojska su vaši državljani) koji se sumnjiče za krijumčarenje droge i pranje novca.

Nakon RUSUOVOG hapšenja, izvršen je pretres njegove kuće. Privremeno je oduzeta dokumentacija koja ukazuje da je RUSU dioničar u privrednom društvu Madame Blanc R.S.J, registrovanom u Francuskoj.

Istraga je u fazi nakon hapšenja, obojska muškaraca su u pritvoru i čekaju suđenje.

Stoga postoje indikacije da je RUSU uložio profit od krijumčarenja droge u Francuskoj.

ARO zahtjev (zahtjev prema uredu za oduzimanje imovinske koristi)

ANEKS B

RAZMJENA INFORMACIJA U SKLADU S OKVIRNOM ODLUKOM VIJEĆA 2006/960/JHA OBRAZAC
 ZAHTJEVA ZA
 DOSTAVU INFORMACIJA I OBAVJEŠTAJNIH PODATAKA ZA DRŽAVU MOLITELJICU EVROPSKE UNIJE

Ovaj obrazac se koristi kad se traže informacije i obavještajni podaci prema
 Okvirnoj odluci 2006/960/JHA.

I — Administrativne informacije

Tijelo koje traži podatke (naziv, adresa, telefon, faks, e-mail, država članica):	Ured za oduzimanje imovinske koristi (jurisdikcija, adresa, telefon, faks, e-mail države moliteljice Evropske unije)			
Pojedinosti o odgovornom službeniku (nije obavezno):	<i>Ako je zahtjev poslan preko druge jedinice, unesite naziv ovdje</i>			
Za sljedeću državu članicu:	Francuska			
Datum i vrijeme zahtjeva:	1. 6. 2019. u 14:30			
Referentni broj zahtjeva:	ABC1234/16			
Prijašnji zahtjevi				
☒ Ovo je prvi zahtjev u ovom predmetu				
☐ Ovo je zahtjev koji slijedi prethodni u istom predmetu				
Prijašnji zahtjev(i)			Odgovor(i)	
	Datum	Referentni broj (u državi moliteljici članici Evropske unije)	Datum	Referentni broj (u zamoljenoj državi članici Evropske unije)
1.				
2.				
3.				
4.				

Ako je zahtjev poslan prema više od jednom tijelu u zamoljenoj državi članici Evropske unije, molimo da navedete koje ste kanale koristili:

☐ ENU/Europolovom oficiru za vezu	☐ Za dostavu informacija	☐ Za provedbu
☐ Interpolovom Nacionalnom centralnom birou (NCB)	☐ Za dostavu informacija	☐ Za provedbu
☐ Sirene	☐ Za dostavu informacija	☐ Za provedbu
☐ Oficiru za vezu	☐ Za dostavu informacija	☐ Za provedbu
☐ Drugom (molimo navedite):	☐ Za dostavu informacija	☐ Za provedbu

Ako je isti zahtjev poslan drugoj državi članici, molimo navedite kojoj i preko kojih kanala (nije obavezno)

II — Rok

Podsjetnik: rok iz člana 4. Okvirne odluke 2006/960/JHA

A — krivično djelo spada pod član 2(2) Okvirne odluke 2002/584/JHA

i

tražene informacije ili obavještajni podaci se čuvaju u bazi podataka kojoj agencija za provedbu zakona ima direktan pristup

➔ Zahtjev je hitan

➔ Rok: 8 sati s mogućnošću odgode

➔ Zahtjev nije hitan

➔ Rok: 1 sedmica

B — Drugi predmeti:

➔ Rok: 14 dana

Vrsta krivičnog djela ili kriminalne aktivnosti koja se istražuje

Opis okolnosti pod kojim je djelo(a) izvršeno(i), uključujući vrijeme, mjesto i stepen učešća u krivičnom djelu osobe na koju se odnosi zahtjev za dostavu informacija ili obavještajnih podataka:

Max RUSU i njegov saradnik Vadim SANDU su bili predmet opširne istrage koju je vodila [naziv agencije ili vladinog tijela i države] o unosu i preprodaji velikih količina kokaina u [vaša država] i pranju prihoda stečenih njihovim kriminalnim aktivnostima u periodu između januara 2017. i maja 2019. godine. Na dan 1. 6. 2019. godine, oba subjekta su optužena za krijumčarenje droge i pranje novca, te su trenutno u pritvoru i čekaju suđenje zakazano za 1. 9.2019.

Sud je naredio mjere osiguranja za oba optuženika, i istraga za konfiskaciju je u toku. U svrhu identifikacije imovine, Ured za oduzimanje imovinske koristi trenutno provodi finansijsku istragu radi utvrđivanja finansijskog statusa Max RUSUA i njegovog saradnika Vadima SANDUA kako bi utvrdili iznos koji se ima vratiti državi na osnovu optuženikovih opštih kriminalnih aktivnosti.

Priroda krivičnog(ih) djela

A — Primjena člana 4(1) ili 4(3) Okvirne odluke 2006/960/JHA

- A. 1. Zapriječena kazna za krivično djelo je maksimalna zatvorska kazna od najmanje tri godine u državi moliteljici članici Evropske unije.

I

A.2. Krivično djelo je jedno (ili više) sljedećih:

☐ Učešće u kriminalnoj organizaciji	☒ Pranje prihoda stečenim krivičnim djelom
☐ Terorizam	☐ Kompjuterski kriminal
☐ Falsifikovanje valute, uključujući euro	☐ Zločin prema okolišu, uključujući nezakonitu trgovinu ugroženih životinja i biljnih vrsta i sorti
☐ Trgovina ljudi	☐ Pomaganje u neovlaštenom ulasku i boravištu
☐ Seksualno iskorištavanje djece i dječja pornografija	☐ Ubistvo, nanošenje teških tjelesnih povreda
☒ Krijumčarenje narkotika i psihotropnih supstanci	☐ Nezakonita trgovina ljudskim organima i tkivima
☐ Krijumčarenje oružja, municije i eksploziva	☐ Otmica, nezakonito lišavanje slobode drugih lica i uzimanje talaca
☐ Korupcija	☐ Rasizam i ksenofobija
☐ Prevara, uključujući posljedice po finansijske interese evropskih zajednica u smislu Konvencije od 26. 7. 1995. o zaštiti finansijskih interesa evropskih zajednica	☐ Krijumčarenje nuklearnog i radioaktivnog materijala
☐ Organizovana i oružana pljačka	☐ Krijumčarenje ukradenih vozila
☐ Krijumčarenje kulturnih dobara, uključujući antikvitete i umjetnička djela	☐ Silovanje
☐ Prevara	☐ Podmetanje požara
☐ Reketiranje i iznuda	☐ Krivična djela koja spadaju u nadležnost Međunarodnog krivičnog suda
☐ Falsifikovanje i kršenje autorskih prava (piratstvo proizvoda)	☐ Nezakonito prisvajanje letjelica/brodova
☐ Falsifikovanje administrativnih dokumenata i krijumčarenje s njima	☐ Sabotaža
☐ Falsifikovanje sredstava plaćanja	
☐ Krijumčarenje hormonalnih supstanci i drugih pospješivača rasta	

→ Krivično djelo stoga spada pod član 2(2) Okvirne odluke 2002/584/JHA-> član 4(1) (hitni predmeti) i 4(3) (predmeti nisu hitni) Okvirne odluke 2006/960/JHA i stoga se na njih primjenjuju rokovi za odgovor na ovaj zahtjev

Ili

- B — Krivično djelo(a) ne spadaju pod A.
U tom slučaju, opis krivičnog(ih)

U koju se svrhu traži informacije ili obavještajni podaci

Samo u svrhe obavještajnih podataka u ovoj fazi, kao dio finansijske istrage za imovinu u vlasništvu optuženih

Veza između svrhe u koju se traže informacije ili obavještajni podaci i osobe koja je predmet tih informacija ili obavještajnih podataka

Poslije osuđujuće presude, osobe će biti predmet konfiskacijskih mjera, stoga je potreban finansijski profil njihove imovine.

Identitet(i) (koliko je poznato) osobe(a) koje su glavni predmet krivične istrage ili krivično obavještajne operacije na kojima se zasniva zahtjev za dostavu informacija ili obavještajnih podataka

Max RUSU, rođen 4. 12. 1965.
nacionalnost, matični broj,
broj pasoša, adresa

Vadim SANDU, rođen 18. 12. 1965.
nacionalnost, matični broj,
broj pasoša, adresa

Razlog zašto vjerujete da informacije ili obavještajne podatke ima zamoljena država članica

Nakon RUSUOVOG hapšenja, izvršen je pretres njegove kuće. Privremeno je oduzeta dokumentacija koja ukazuje da je RUSU dioničar u privrednom društvu Madame Blanc R.S.J, registrovanom u Francuskoj.

Obzirom da se sumnja da su oba muškarca uključena u pranje prihoda stečenih aktivnostima preprodaje droge, traži se praćenje imovine oba optužena u Francuskoj.

Ograničenja za upotrebu informacija sadržanih u ovom zahtjevu osim u svrhe zbog kojih je dostavljena ili zbog sprečavanja neposrednih i ozbiljnih prijetnji po sigurnost zajednice

- dozvoljava se upotreba
- dozvoljava se upotreba, ali ne spominjite davatelja informacija
- ne smije se koristiti bez odobrenja davatelja informacija
- ne smije se koristiti

TRAŽI SE hitnost u postupanju

NE TRAŽI SE hitnost u postupanju

Razlozi za hitno postupanje (naprimjer, osumnjičeni su u pritvoru, predmet mora pred sud do određenog datuma):

Tražene informacije ili obavještajni podaci

Zahtjev za pretragu svih registara i baza podataka za imovinom koju posjeduju oba optužena.

Traži se informacija o svim vrstama imovine, naprimjer, nepokretna imovina, vozila, finansijski računi i privredna društva (kompanije).

Posebno se traži provjera privrednog društva Madame Blanc R.S.J, registrovanog u Francuskoj obzirom da obavještajni podaci ukazuju na to da je RUSU dioničar u ovom društvu. Molimo vas da nam dostavite detaljne informacije o direktorima i sekretaricama, vrsti robe kojom trguje privredno društvo te njihov godišnji promet.

Država članica Evropske unije prema nečlanici

Uredi za oduzimanje imovinske koristi u Evropskoj uniji mogu poslati zahtjev za praćenje imovine svim državama nečlanicama Evropske unije na Balkanu koje su članice Regionalne antikorupcijske inicijative putem oficira za vezu u Europolu. Okvirna odluka Vijeća Evropske unije "Švedska inicijativa" se ne primjenjuje na treće zemlje. Međutim, kao primjer dobre prakse, države članice Evropske unije, kada pripremaju i odgovaraju na zahtjev za praćenje imovine, mogu koristiti obrasce iz Aneksa A (odgovori iz zamoljene države) ili Aneks B (upit iz države moliteljice) Švedske inicijative ili slijediti kostur iz navedenih aneksa kako bi osigurale da zahtjev minimalno sadrži informacije iz ovih obrazaca (vidjeti anekse). Europolova platforma za razmjenu informacija SIENA elektronski povezuje države članice Evropske unije i treće zemlje koje imaju pristup sistemu. Tako se zahtjev za praćenje imovine može razmijeniti na siguran i brz način. Određen broj oficira za vezu u Europolu iz balkanskih zemalja ima pristup sistemu SIENA, sigurnoj platformi za razmjenu zahtjeva za praćenje imovine.

Jurisdikcije van Evropske unije prema državama nečlanicama Evropske unije

Kad se rade istražni postupci van pravnih i institucionalnih okvira Evropske unije, najčešće se koristi Interpol kao siguran kanal za praćenje imovine. Međutim, prije slanja zahtjeva putem Interpolovog Nacionalnog centralnog biroa, savjetuje se da jurisdikcija moliteljica pošalje inicijalni upit preko CARIN / ARIN - ovih kanala u kojem će naznačiti da zahtjev slijedi. Na upitu se treba biti jasno naznačiti da se traži pažnja zamoljenog CARIN / ARIN - ovog kontakta.

5.4. Primjer B: Upotreba CARIN-a i drugih međuagencijskih mreža za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelom (eng. ARIN) za rješavanje zahtjeva za praćenje imovine

Vi ste finansijski istražitelj iz države članice Evropske unije koji trenutno provodi istragu o aktivnostima Max RUSUA i njegovog saradnika Vadima SANDUA (oboje su vaši državljani) koji su osumnjičeni za krijumčarenje droge i pranje novca.

Tokom krivične istrage, izvršen je pretres SANDUOVE kuće. Zaplijenjen je određen broj karata za ukrcaj u avion za Australiju tokom pretresa. Na svima je bilo SANDUOVO ime kao ime putnika. Nađene su i brojne fotografije luksuzne australijske vile sa skupocjenim autima parkiranim pred ulazom.

Istraga je u fazi nakon hapšenja, obojica muškaraca su u pritvoru i čekaju suđenje.

Stoga sumnjate da SANDU često putuje u Australiju i postoje neke naznake da je uložio profit od krijumčarenja droge u ovoj zemlji.

Zahtjev poslan e-mailom od istražnog tima vlastitom CARIN-ovom kontaktu:

E-mail od: [vas]

Za: [vaš CARIN-ov kontakt]

Datum: [xx/xx/xx]

Predmet: Upit za CARIN za praćenje imovine u Australiji - referentni broj xxxx

Poštovani [vaš CARIN-ov kontakt]

Zovem se [xxxx] i radim u [xxx] Odjel za [xxxx]. Moje kontakt informacije su [xxxx].

Trenutno provodim istragu nad dvije muške osobe, osumnjičene za preprodaju i krijumčarenje droge i pranje novca. Istraga je u fazi nakon hapšenja.

Nakon zaprimanja dokumenata pronađenih tokom pretresa objekta, posjedujem obavještajne podatke koji ukazuju da je jedan osumnjičenih uložio novac u Australiji.

Zato želim poslati **zahtjev za praćenje imovine** vlastima u Australiji da pretraže svoje baze podataka, posebno vezano za nepokretnu imovinu, bankovne račune i vozila.

Molim Vas da pitate za savjet australijski CARIN-ov kontakt koja je najbolja metoda za izvršenje ovog zahtjeva i kome ga trebam poslati?

Odgovor od CARIN-ovog kontakta u zamoljenoj zemlji istražnom timu:

E-mail od: [vaš CARIN-ov kontakt]

Za: [vas]

Datum: [xx/xx/xx]

Predmet: Vežano za: Upit za CARIN za praćenje imovine u Australiji - referentni broj xxxx

Poštovani [Vi]

Niže je odgovor od [australijskog CARIN-ovog kontakta] vežano za slučaj referentnog broja: xxxx

Poštovani [vaš CARIN-ov kontakt]

Naš Državni ured za oduzimanje imovinske koristi u Canberri rješava upite za praćenje imovine koje dolaze iz drugih država.

Nepokretna imovina i vozila:

Nije nam potreban službeni zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć radi izvršenja zahtjeva za praćenje imovine koji se odnosi na nepokretnu imovinu i vozila. Pošaljite zahtjev preko Interpolovog NBC-a u Australiji, sa naznakom za pažnju gospodina xxxx (broj telefona / e-mail adresa) u Timu za praćenje imovine, Državni ured za oduzimanje imovinske koristi u Canberri.

Odgovor možete očekivati u roku od mjesec dana. U slučaju da je zahtjev hitan, molimo da ga naznačite "HITNO" i da me direktno kontaktirate čim ga pošaljete Interpolovom NBC-ju. Postarati ću se da mu se da prioritet.

Bankovni računi:

Za informacije o postojanju bankovnih računa, molimo da koristite FIU kanal (finansijske obavještajne jedinice). Međutim, morate poslati zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć putem našeg centralnog tijela za dostavu informacija o bilo kojim finansijskim transakcijama vežano za određeni račun u Australiji.

S poštovanjem

[australijski CARIN-ov kontakt]

5.5. Primjer C: Zahtjev za praćenje imovine Interpolu

DATUM i VRIJEME zahtjeva

22. 11. 2016. u 14:40

OD

Tijelo koje šalje zahtjev [naziv Vaše agencije]

Ime: [Vaše ime]

Tijelo [Vaša agencija]

Kontakt informacije [adresa Vaše agencije, telefon, faks i e-mail]

Referentni broj [referentni broj zahtjeva Vaše agencije]

ZA:

Zamoljena jurisdikcija: Australija

Zamoljeno tijelo: Državni ured za oduzimanje imovinske koristi, Canberra

Na pažnju: gospodina xxxx (broj telefona / e-mail adresa) u Timu za praćenje imovine

Krivično djelo: Sumnja na krijumčarenje droge i pranje novca

Predmet:

1.

Ime: Max RUSU

Alias: nije primjenjivo

Datum rođenja: 4. 12. 1965.

Nacionalnost:

Posljednja poznata adresa: [Naziv zgrade i broj, ulica, naselje, grad, poštanski broj, država]

Prijašnje adrese:

Broj pasoša:

Jedinstveni matični broj:

2.

Ime: Vadim SANDU

Alias: nije primjenjivo

Datum rođenja: 18. 12. 1965.

Nacionalnost:

Posljednja poznata adresa: [Naziv zgrade i broj, ulica, naselje, grad, poštanski broj, država]

Prijašnje adrese:

Broj pasoša:

Jedinstveni matični broj:

ZAHTJEV: Zahtjev da se izvrši praćenje sve imovine koju posjeduju ili kontrolišu subjekti 1 i 2 radi posljedičnih mjera osiguranja i konfiskacije. U slučaju da se utvrdi postojanje imovine, podnijet će se zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć (MLA zahtjev) centralnom tijelu u Australiji kako bi se te informacije koristile u dokaznom postupku.

Max RUSU i njegov saradnik Vadim SANDU su bili predmet opširne istrage koju je vodila [naziv agencije ili vladinog tijela i države] o unosu i preprodaji velikih količina kokaina u [vaša država] i pranju prihoda stečenih njihovim kriminalnim aktivnostima u periodu između januara 2017. i maja 2019. godine. Na dan 1. 6. 2019. godine, oba subjekta su optužena za krijumčarenje droge i pranje novca, te su trenutno u pritvoru i čekaju suđenje 1. 9.2019.

Sud je naredio mjere osiguranja za oba optuženika, i istraga za konfiskaciju je u toku. U svrhu identifikacije imovine, Ured za oduzimanje imovinske koristi trenutno provodi finansijsku istragu radi utvrđivanja finansijskog statusa Max RUSUA i njegovog saradnika Vadima SANDUA kako bi utvrdili iznos koji se ima vratiti državi na osnovu optuženikovih opštih kriminalnih aktivnosti.

Tokom krivične istrage, izvršen je pretres SANDUOVE kuće. Tokom pretresa zaplijenjen je određen broj karata za ukrcaj u avion za Sidney, Australiju . Na svima je bilo SANDUOVO ime kao ime putnika. Nađene su i brojne fotografije luksuzne australijske vile sa skupocjenim autima parkiranim pred ulazom (slike u prilogu).

Obzirom da SANDU često putuje u Australiju, sumnja se da su SANDU i/ili RUSU uložili profit od krijumčarenja droge i pranja novca u vašoj zemlji.

Traži se pretraga svih dostupnih bazi podataka i registara kako bi se utvrdilo da li ijedan od subjekata posjeduje imovinu u Australiji, posebno nepokretnu imovinu i vozila.

Nakon što ste već pratili i identifikovali imovinu koristeći se mogućnostima prije slanja zahtjeva za uzajamnu pravna pomoć, naprimjer CARIN, ARO-e ili Interpol, trebate poslati zahtjev zasnovan na Sporazumu za uzajamnu pravnu pomoć kako biste formalno zaprimili informacije o njihovoj lokaciji. Trebate iskoristiti uzajamnu pravnu pomoć kako bise prikupili detaljne informacije o lokaciji i iznosu imovine u slučaju prinudnih mjera kao što su pretres prostorija i pristup finansijskim i drugim informacijama putem naredbi.

6. Zajednički istražni timovi (eng. JIT)

Međunarodni standardi su prepoznali vrijednost uspostavljanja zajedničkih istražnih timova u svrhu prekograničnih istraga. To je od posebne koristi kada se krivično djelo ili organizovana kriminalna grupa protežu preko nekoliko jurisdikcija. Napomena s tumačenjem broj 16 FATF-ove preporuke 40 o međunarodnoj saradnji sugeriraju da bi agencije za provedbu zakona trebale biti u mogućnosti da uspostave zajedničke istražne timove radi saradnje u istragama. Sve donedavno, zajednički istražni timovi su se općenito uspostavljali samo da bi se napredovalo u krivičnoj istrazi. Finansijski aspekt istrage je često bivao zaboravljen ili nije bio ni uključen u zadatke zajedničkih istražnih timova. Takva praksa se počinje mijenjati i balkanske države, odnosno jurisdikcije će profitirati zahvaljujući ovom trendu kojim se osigurava uključivanje finansijske istrage u svrhu oduzimanja imovinske koristi u jedan od zadataka zajedničkih istražnih timova.

Ovo poglavlje sadrži informacije o zajedničkim istražnim timovima za države članice Evropske unije i treće zemlje, u kontekstu odredbi iz Okvirne odluke Vijeća Evropske unije od 13. 6. 2002 (2) o zajedničkim istražnim timovima i Uredbi Vijeća o tipskom sporazumu za uspostavljanje zajedničkog istražnog tima (JIT) (2017/C 18/01).

Šta je zajednički istražni tim (eng. JIT)?

Zajednički istražni tim je međunarodni tim uspostavljen na osnovu uzajamnog sporazuma između nadležnih tijela najmanje dvije države članice Evropske unije u svrhu istrage međunarodnog krivičnog djela. Zajednički istražni tim može uključivati i predstavnike država koje nisu članice Evropske unije, a koje se nazivaju trećim zemljama.

Države članice koje su uključene u uspostavljanje zajedničkog istražnog tima odlučuju o njegovom sastavu, svrsi i trajanju. Članovi zajedničkih istražnih timova, koji ne potiču iz država članica u kojima djeluje tim, nego iz drugih država članica, nazivaju „upućenim“ članovima tima. Zadaci se izvršavaju u skladu sa zakonima države članice u kojoj tim radi.

Zajednički istražni tim ne zamjenjuje ili mijenja nacionalno zakonodavstvo niti zamjenjuje saradnju koja se ostvaruje preko pismenih zahtjeva. Bez obzira na navedeno, zajednički istražni tim je moćan i efikasan instrument koji omogućuje nesmetanu i jednostavnu saradnju u slučajevima kada:

- nacionalno krivično gonjenje zahtijeva kompleksnu i zahtjevnu istragu koja uključuje vezu s drugim državama članicama,
- određen broj država članica vrše istrage krivičnih djela koje po svojoj prirodi zahtijevaju da ove države pokrenu koordinirano i organizovano djelovanje u uključenim državama članicama.

Zajednički istražni tim omogućava članovima da:

- direktno dijele informacije bez potrebe za brojnim formalnim zahtjevima za uzajamnu pravnu pomoć,
- direktno traže provedbu istražnih mjera između članova tima, oslobođeni potrebe za slanje zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć. Ovo se odnosi i na zahtjeve za prinudne mjere.
- da budu prisutni tokom pretresa prostorija i ispitivanja u svim uključenim jurisdikcijama, gdje se pomaže u prevazilaženju jezičkih barijera,
- koordiniraju zadatke na licu mjesta, i neformalno razmjenjuju stručno znanje
- grade uzajamno povjerenje između praktičara iz različitih jurisdikcija koji zajedno rade i odlučuju o strategijama u istrazi i krivičnom gonjenju
- dobiju direktnu podršku i pomoć od Europolu i Eurojusta
- osiguraju potencijalno finansiranje.

Angažman trećih zemalja u zajedničkom istražnom timu Evropske unije

Nekada zajednički istražni tim uključuje i treću zemlju (državu koja nije članica Evropske unije). To je moguće kad postoji pravna osnova za saradnju između određene države članice ili članica i treće zemlje. Pravna osnova za angažman u zajedničkom istražnom timu može biti:

- međunarodni pravni instrument
- bilateralni sporazum
- multilateralni sporazum
- nacionalno zakonodavstvo.

Primjeri adekvatne pravne osnove za zajednički istražni tim između države članice Evropske unije i treće zemlje uključuju:

- Drugi dodatni protokol Konvenciji Vijeća Evrope o uzajamnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima od 20. 4. 1959. (član 20.);
- Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, 15. 11. 2000. (član 19.);
- Konvencija o uzajamnoj pomoći i saradnji između carinskih uprava (Napuljska konvencija II), 18. 12. 1997. (član 24.);
- Konvencija o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi (PCC SEE) 5. 5. 2006. (član 27.).

Kada koristiti zajednički istražni tim

Nema jednostavnog pravila kada uspostaviti zajednički istražni tim ili kada koristiti tradicionalne metode međunarodne saradnje između država.⁶

⁶ Zakonodavstvo koje se odnosi na zajednički istražni tim i Priručnik o zajedničkom istražnom timu koje su sabrali Eurojust i Europol sadrži broje preporuke kada uspostaviti zajednički istražni tim.

Kad se jednom zaključi sporazum o zajedničkom istražnom timu, ne postoji više obaveza da se stalno šalju zahtjevi za uzajamnu pravnu pomoć između država radi ostvarivanja saradnje. Sporazum pruža sveobuhvatnu pravnu osnovu za brojne istražne radnje, uključujući i finansijske ako je tako navedeno u sporazumu. Pruža okvir prema kojem jurisdikcije mogu raditi na specifičnim krivičnim djelima u specifičnu svrhu. Stoga su zajednički istražni timovi često najbolja opcija u slučaju ozbiljnih i kompleksnih istraga koje zahtijevaju brzu i neometanu koordinaciju i razmjenu mnogo dosijea, dokumenata i eventualno dokaznog materijala na duže staze. Nije korisno koristiti zajednički istražni tim za slučaj koji zahtijeva samo jednu ili dvije istražne radnje u drugoj državi u roku od nekoliko sedmica.

Struktura zajedničkog istražnog tima

Zbog svoje transnacionalne strukture, zajednički istražni timovi imaju posebne karakteristike koje se razlikuju od onih nacionalnih i čine provođenje međunarodne istrage lakšom. To se posebno odnosi na razmjenu informacija i zaštitu podataka, na rukovanje i pristup dokazima, te način na koji se zajednički istražni timovi procjenjuju po završetku procesa i kako se finansiraju.

Zajednički istražni timovi u operativnoj fazi

Tokom operativne faze zajedničkog istražnog tima, razmjena informacija između članova iz različitih jurisdikcija se odvija na istoj osnovi kao da su članovi tima iz iste jurisdikcije. Osobe iz različitih jurisdikcija dijele s drugim informacije koje potiču iz njihovih država. Ne treba se dostavljati tradicionalni zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć (MLA zahtjev) kako bi se zaprimila informacija od drugog člana tima.

Pravna osnova koja omogućava upućenom članu da podijeli informacije dostupne iz njegove/njene jurisdikcije sa zajedničkim istražnim timom sadržana je u članu 1(9) Okvirne odluke o zajedničkim istražnim timovima i članu 13(9) Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći. "Član zajedničkog istražnog tima može, za potrebe kriminalističkih istraga koje tim provodi, u skladu sa svojim nacionalnim pravom i u okviru svojih nadležnosti, timu otkriti podatke kojima raspolaže država članica koja ga je rasporedila u tim." Nacionalno zakonodavstvo i dalje ima važnu ulogu u odlučivanju da li je moguće da član zajedničkog istražnog tima timu otkrije informacije koje potiču iz njegove zemlje. Član tima može otkriti podatke samo ako je to moguće prema njegovom nacionalnom zakonodavstvu i u okvirima tog zakonodavstva.

Drugi uslov koji je propisan u članu 1(9) Okvirne odluke o zajedničkim istražnim timovima i članu 13(9) Konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći jeste da se podaci iz zemlje porijekla mogu otkriti drugim članovima tima samo ako su ti podaci dostupni upućenim članovima.

Općenito, agencije za provođenje zakona u Evropskoj uniji imaju pristup informacijama iz raznih javnih i privatnih sektora na državnom nivou kako bi ispunile svoj zadatak. Takav pristup je propisan zakonom i uvršten je u opšti sporazum između vlada. U nekim slučajevima je pristup moguć samo uz naredbu suda. Tokom postojanja zajedničkog istražnog tima, informacija koja je ključna za praćenje imovine radi kasnije konfiskacije, lakše se razmjenjuje među državama.

Resursi za podršku prilikom uspostave zajedničkog istražnog tima

Kad razmišljate o uspostavljanju zajedničkog istražnog tima, pomoć i informacije su dostupne iz različitih izvora.

Istražitelji i tužitelji mogu kontaktirati svoje **nacionalne stručnjake o zajedničkim istražnim timovima** koji im mogu pomoći znanjem i iskustvom koje su stekli u prethodnim zajedničkim istražnim timovima. Sve države članice koje su ratificirale Konvenciju o uzajamnoj pravnoj pomoći u maju, 2000. godine, odredile su jednog ili više nacionalnih stručnjaka za zajedničke istražne timove. Uz to, Europol, Eurojust, OLAF, Evropska komisija i Evropsko vijeće su odredili svoje kontakt tačke nadležne za pitanja zajedničkih istražnih timova. Obzirom da je glavni cilj određivanja nacionalnih stručnjaka u zajedničke istražne timove da se olakša rad praktičara u državama članicama, ti stručnjaci dolaze iz agencija za provedbu zakona, tužilaštava i/ili sudova. Postoji i mreža nacionalnih stručnjaka o zajedničkim istražnim timovima (Mreža zajedničkih istražnih timova). Mreža, koju čini bar po jedan stručnjak iz države članice, promoviše upotrebu zajedničkih istražnih timova tako što olakšava uspostavljanje tima, pomaže u razmjeni iskustava i najboljih praksi, te rješava pitanja operativnog, finansijskog i pravnog aspekta zajedničkog istražnog tima. Stručnjaci mogu pomoći praktičarima u uspostavljanju njihovih zajedničkih istražnih timova i komunicirati međusobno radi bržeg i lakšeg procesa. **Sekretarijat Mreže zajedničkih istražnih timova** u Eurojustu upravlja i održava listu svih nacionalnih stručnjaka u svakoj državi članici. Po zahtjevu, Sekretarijat Mreže zajedničkih istražnih timova vam može dostaviti kontakt informacije o nacionalnim stručnjacima o zajedničkim istražnim timovima u vašim državama. Možete kontaktirati Sekretarijat Mreže zajedničkih istražnih timova putem JITsNetworkSecretariat@eurojust.europa.eu

Europol i Eurojust mogu pružiti pravni savjet, znanje, prostorije za sastanke i prevod za države članice. I **Europol i Eurojust** mogu finansirati operativne sastanke koji prethode uspostavi zajedničkog istražnog tima. Mogu pružiti znanje prikupljeno iz prethodnog učešća u zajedničkim istražnim timovima i pomoći u nacrtu, izmjeni i produženju sporazuma o zajedničkom istražnom timu.

Sporazum o zajedničkom istražnom timu

Sporazum o zajedničkom istražnom timu je pravni dokument koji potpisuju sve države učesnice. Napravljen je **model sporazuma o zajedničkom istražnom timu (u Aneksu) kako bi se pomoglo jurisdikcijama, odnosno državama da zaključe sveobuhvatan i standardni sporazum o zajedničkom istražnom timu**. Priručnik o zajedničkom istražnom timu sadrži sve informacije koje države trebaju da uspostave zajednički istražni tim i učine ga funkcionalnim. Dostupan je na internet stranicama Eurojusta i Europolu:

<https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams> i

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/JITs/Pages/JITs-sitemap.aspx>

Model sporazuma je šablon koji sadrži kontrolnu listu koja se treba imati na umu pri uspostavljanju zajedničkog istražnog tima. Treba se napraviti i operativni akcijski plan (OAP), a kontrolna lista OAP-a je dostupna u Dodatku IV modela sporazuma. Jedan model je uključen i u model sporazuma za članstvo trećih strana. Model sporazuma i njegovi aneksi su dostupni na svim jezicima Evropske unije.

7. Praćenje imovine u offshore jurisdikcijama

7.1. Šta su offshore jurisdikcije?

Termin "offshore" se često pogrešno tumači i zloupotrebljava u negativnim konotacijama jer se uglavnom veže za poreska utočišta najčešće na egzotičnim mjestima kao što su Britanska Djevičanska Ostrva, Kajmanska Ostrva i Sejšeli. Zapravo, "offshore" poslovanje se odnosi na aktivnosti koje se generalno vode van izvorne jurisdikcije, što može značiti jurisdikcije sa vlastitom suverenom teritorijom ili zemlje sa svojom vlastitom pravnom strukturom i upravljačkim tijelom. Stoga, teoretski, offshore kompanija može postojati u bilo kojoj zemlji ili jurisdikciji u svijetu i ne mora biti smještena u poreskom utočištu. Tako naprimjer, osoba ili kompanija smještena u Španiji ili Francuskoj može zemlje kao što su Luksemburg, Linhenštajn ili Švicarska smatrati offshore jurisdikcijama.

Za što se koriste offshore jurisdikcije?

Finansijske usluge koje pružaju finansijske organizacije i kompanije u offshore jurisdikcijama se koriste na zakonit način da se pruže pravne usluge osobama i kompanijama koje se pridržavaju zakona, a koje traže zaštitu imovine, žele iskoristiti poresku učinkovitost, imati pristup boljoj bankarskoj infrastrukturi, trebaju ispuniti domaće pravne zahtjeve kad se naprimjer kupuje nepokretna imovina, ili traže finansijsku privatnost i sigurnost.

Poznato je da osobe ili organizacije uključene u nezakonite ili kriminalne aktivnosti odavno pokušavaju iskoristiti offshore jurisdikcije i zloupotrijebiti korporativne strukture u svrhe izbjegavanja plaćanja poreza ili poreskih prevara, skrivanja imovine stečene krivičnim djelom ili korupcijom, pranje novca zasnovano na trgovini ili za skrivanje imetka od državnih agencija, poslovnih saradnika ili članova porodice. Slabi zakoni, bankarske tajne i zakoni koji štite identitet vlasnika ili korisnika u nekim jurisdikcijama su dodatno ohrabrile i olakšale gore navedene aktivnosti.

Regulativa

Offshore jurisdikcije su regulisane zakonima i organizacije koje pružaju finansijske usluge kao što su banke, zaklade, međunarodne kompanije i korporacije podliježu zakonima i podzakonskim aktima o borbi protiv pranja novca. Kad se radi istraživanje ili istraga koja se odnosi na offshore jurisdikciju, potrebno je uraditi pretragu otvorenih izvora kako bi utvrdila korporativna struktura, zakonodavstvo i regulativa i zavisno od uslova, treba zatražiti i saradnju sa lokalnom Finansijskom obavještajnom jedinicom ili predstavnikom međuagencijske mreže za oduzimanje imovinske koristi.

7.2. Trustovi

Zloupotreba finansijskih društava posebne namjene od strane osoba koje su uključene u nezakonite ili kriminalne aktivnosti ima više oblika. Trust je jedan primjer toga, koji obično koriste te osobe kako bi prikriale ili zamaskirale imovinu i bogatstvo koje nastalo kao rezultat takve aktivnosti. Postoje i mnogi drugi, uključujući fondacije, ali prilikom istraživanja međunarodnog krivičnog djela i toka sredstava najvjerojatnije je da bude otkriven jedan ili više trustova unutar kompleksnih korporativnih struktura.

Šta je trust?

Trust je pravni aranžman osnovan uglavnom u okviru običajnog prava gdje određene osobe (koje se nazivaju povjerenici) drže imovinu u korist drugih (koji se nazivaju korisnici). Trust se obično uspostavlja putem dokumenta u kojem se navode pravila za trust pod nazivom Ugovor o trustu. Ovaj ugovor potpisuju osobe koje unose imovinu u trust (poznat kao vlasnici imovine) i povjerenici. Ovaj pravni instrument može držati pravo vlasništva nad imovinom, upravljati datom imovinom u skladu sa ugovorom o trustu, s ciljem da osigura niz koristi i raspodjela osobi ili grupi osoba koje su određene kao korisnici. Kada se imovina prenese na povjerenike, vlasnik(ci) imovine gube zakonsko vlasništvo nad prenesenom imovinom. Potom povjerenici postaju zakonski vlasnici, s obavezom da postupaju u najboljim interesima korisnika i u skladu s uslovima ugovora o trustu. Korisnici su jedine osobe koje imaju pravo da ostvaruju korist od imovine trusta.

Povjerenici i/ili povjereničko društvo zaduženo za upravljanje trustom obavezani su fiducijarnom dužnošću da poštuju ugovor. Potpisivanjem dokumenta, oni prihvataju pravila i uslove iznesene u ugovoru o trustu. Trust se razlikuje od korporacije i od fondacije. Ova vrsta trusta predstavlja pisani sporazum u skladu s kojim se povjerenici skrbe za korisnike i štite imovinu od predatora.

Budući da se ovi offshore trustovi gotovo uvijek osnivaju u tzv. poreznim utočištima ili jurisdikcijama koje štite imovinu, s reputacijom za sigurno čuvanje i izvanrednu povjerljivost, offshore trustovi također koriste ove karakteristike. Imovina kojom upravljaju offshore trustovi uglavnom je oslobođena ponekad gušćih pravnih ili poreskih opterećenja primjenjivih u matičnoj zemlji ili jurisdikciji vlasnika. Ako se trust osniva da bi se osigurala korist za onoga ko je uspostavio trust i/ili supružnika, djecu ili druge nasljednike vlasnika imovine, na primjer, offshore trust može osigurati utočište od jakog nadzora nad nasljedstvom i porezima.

Na osnovu toga što se osnivaju u sigurnim utočištima usmjerenim na zaštitu imovine, offshore trustovi nude neusporedivu povjerljivost, veću zaštitu od rizika parničnih postupaka, pa čak i od stvari poput razvoda ili prestanka poslovne djelatnosti. Mnogi ih također koriste za zaštitu imovine u slučaju političkih ili ekonomskih previranja u matičnoj državi. Izuzetno je teško, osim

u slučajevima optužbi za teška krivična djela, da neko tijelo izvana probije zaštitni štiti svojstven offshore trustu u većini jurisdikcija.

Offshore trustovi se često formiraju u područjima s niskim porezima ili sigurnim utočištima za imovinu koja imaju dokazanu reputaciju za uspješno upravljenje i izvršenje trustova i trust fondova. Međutim, adekvatna lokacija ne mora biti porezno utočište ili mjesto s labavim poreskim zakonodavstvom; mnoge od jurisdikcija i zemalja gdje se uspješno formiraju trustovi jednostavno nude renomirana, iskusna povjerenička društva sa visokim nivoom povjerljivosti i značajnom zaštitom imovine. Ono što je zajedničko ovim jurisdikcijama je da zasnivaju svoje propise i statute koji regulišu rad trustova na engleskom običajnom pravu, a zbog toga što je sama ideja osnivanja trustova stara ideja iz Engleske nastala još u vremenu krstaša. Druge evropske države koje nude uspješno upravljanje trustom, kao što su Luksemburg, Malta, Švicarska, itd., usvojile su statute i propise koji su usklađeni s modelima upravljanja trusta u onim jurisdikcijama koje su ih zasnovale na engleskom običajnom pravu.

U ovisnosti od prirode imovine koja se prebacuje u trust, povjerenik može osnovati društvo u koje će staviti imovinu radi ograničene odgovornosti, oporezivanja ili neke geografske svrhe. Stoga, potpuno je izvodljivo da imamo značajan broj kompanija (njihovih knjiga i registara) koje mogu biti locirane u mnogim drugim jurisdikcijama pod njihovom kontrolom. Zato je važno imati na umu da će, u svrhu bilo kakve istrage, povjerenik biti značajna osoba koju je potrebno ispitati ili od koje će se tražiti da predoči sve dokumente u vezi sa trustom i imovinom.

Osobe umiješane u nezakonite ili kriminalne aktivnosti mogu koristiti trustove da sakriju ili zamaskiraju svoju imovinsku korist stečenu krivičnim djelom ili drugu nezakonitu dobit. Transfer vlasništva nad njihovom imovinom u trust kojim upravlja povjerenik može ukazati istražnom tijelu da osoba ima malo ili nimalo imovine nad kojom se može izvršiti oduzimanje imovinske koristi. Međutim, ovisno o zakonodavstvu o oduzimanju imovinske koristi u pojedinim zemljama, može ipak biti moguće izvršiti oduzimanje imovinske koristi u krivičnom ili građanskom postupku protiv osobe ili osoba na osnovu sposobnosti da dokažu porijeklo. Na relevantnim tijelima je da se obrate određenoj jurisdikciji kroz sudski proces s ciljem zamrzavanja i/ili oduzimanja imovinske koristi.

7.3. Vrste informacija koje posjeduju poslovni subjekti u offshore jurisdikcijama

U nastavku je lista informacija i dokumenata koje obično posjeduju dole navedene organizacije i koje bi se trebale razmotriti kao značajni obavještajni podaci ili dokazi u sklopu istrage u okviru krivičnog postupka gdje se traže finansijski dokazi i/ili se predviđa oduzimanje imovinske koristi. Zahtjevi za obavještajnim podacima ili dokazima moraju sadržavati opis onoga što se traži.

Povjereničko društvo (gdje se zna da postoji struktura trusta)

- Kopije dokumenata o detaljnoj provjeri (due dilligence) za vlasnika imovine i svakog od poznatih korisnika
- Kopije ugovora o trustu i sve izmjene i dopune
- Primjerke svih pisama namjere
- Detalje vezano za zaštitnike, prošle i sadašnje
- Primjerke potvrda o izdanim dionicama za kompanije kojim trust upravlja/posjeduje
- Primjerak memoranduma i statuta za svaku od tih kompanija.

Pored toga, za svaku od tih kompanija:

- Detalje o svim direktorima
- Primjerke bankovnih izvoda za stanje na računu i mandate banaka/formulare za otvaranje računa
- Primjerke svih finansijskih izvještaja
- Primjerke formulara MT 103 za sve ulazna i izlazna međunarodna plaćanja
- Primjerke zapisnika sa svih korporativnih sastanaka
- Primjerke svih napomena za spis
- Primjerke svih e-mailova i korespondencije u ime trusta i svih kompanija
- Primjerke svih dokumenata, sporazuma ili drugih ugovora u pogledu trusta
- Raspored naknada plaćenih svake godine za usluge koje pruža povjerenik.

Korporativni pružatelj usluga (u svakoj jurisdikciji gdje ne postoji struktura trusta)

- Primjerke dokumenata o detaljnoj provjeri (due dilligence) gdje su uključeni detalji o krajnjim stvarnim vlasnicima
- Primjerke potvrda o izdanim dionicama
- Primjerak memoranduma i statuta.

Pored toga, za svaku od tih kompanija:

- Detalje o svim direktorima
- Puno ime i adresu registrovanog agenta
- Potvrdu da je kompanija na dobrom glasu i da nema neplaćenih naknada/poreza
- Primjerke bankovnih izvoda za stanje na računu i mandate banaka/formulare za otvaranje računa
- Primjerke svih finansijskih izvještaja
- Primjerke formulara MT 103 za sve ulazna i izlazna međunarodna plaćanja
- Primjerke izvještaja sa svih korporativnih sastanaka
- Primjerke svih napomena za spis
- Primjerka emailova i korespondencije
- Primjerke svih dokumenata, sporazuma ili drugih ugovora

7.4. Na koji bi se način trebala ostvarivati međunarodna saradnja

Važno je prepoznati da ostvarivanje međunarodne saradnje i uzajamne pravne pomoći iz offshore jurisdikcija ostaje isto kao i kada je u pitanju bilo koja druga jurisdikcija. Svaki zahtjev se mora tretirati na osnovu vlastitih osobina, uzimajući u obzir zakonodavstvo, propise, relevantne javne agencije i prisustvo zastupljenosti međuagencijskih mreža za oduzimanje imovinske koristi radi savjeta i usmjerenja ili pitanja oduzimanja imovinske koristi.

7.5. Glosar termina vezanih za offshore jurisdikcije

Korporativni pružatelj usluga - to je kompanija ili organizacija koja pruža finansijske usluge kao što su: poslovne savjetodavne usluge, osnivanje društva, objekte registrovanog agenta, finansije i bankarstvo, usluge računovodstva i poreza, investicijske usluge, offshore pakete usluga, usluge povjerenika.

Fondacija - privatna offshore fondacija je vrlo slična offshore trustu po tome što je uspostavlja osnivač (slično kao vlasnik imovine u slučaju offshore trusta), a svakodnevno upravljanje vodi savjetnik (kao povjerenik u slučaju offshore trusta) koji vodi računa o imovini offshore fondacije u korist korisnika offshore fondacije. Osnivači daju pristanak da se fondacija uspostavi, reguliše i uživaju određena prava, interese i odlike kroz upravljački statut fondacije na toj teritoriji.

Međunarodna poslovna korporacija ili kompanija - to je offshore kompanija koja je formirana u skladu sa zakonima nekih jurisdikcija kao porezno neutralna kompanija koja je obično ograničena u smislu djelatnosti, ali ne nužno od jurisdikcije u kojoj je osnovana. Međunarodne poslovne korporacije ili kompanije su offshore kompanije koje se najčešće koriste za offshore bankarstvo za vođenje međunarodne trgovine, investicijske aktivnosti, kao tijelo za specijalnu svrhu od strane stručnjaka i za zaštitu imovine. Offshore kompanije mogu biti uključene u kupovinu i prodaju roba i usluga, imati bankovne račune i voditi djelatnosti. Međunarodne poslovne korporacije ili kompanije se također obično koriste za vlasništvo nad intelektualnom imovinom, licenciranje i franšize; personalne usluge od strane pojedinaca koji rade u inostranstvu i offshore e-poslovanje, između ostalog. Termin offshore kompanije se izgleda češće koristi nego međunarodna poslovna kompanija. Mada međunarodne poslovne kompanije moraju biti offshore kompanije, nisu sve offshore kompanije međunarodne poslovne kompanije.

Offshore bankovni račun - offshore bankovni račun je račun u banci koji je lociran izvan zemlje boravišta bankovnog klijenta. Ovi bankovni računi su poznati po tome što imaju male porezne obaveze, zato se i zovu porezna utočišta. Offshore bankovni računi također imaju tendenciju da osiguravaju finansijske i pravne koristi. Ove koristi mogu uključivati manje kontrolisane poreske propise, niske ili nepostojeće poreze, veću tajnovitost i lakši pristup fondovima.

Registrovani agent - većina jurisdikcija zahtijeva da svi poslovni subjekti koji su formirani ili koji posluju unutar njihovih granica imenuju i imaju "registrovanog agenta". Ova se osoba ponekad naziva "rezidentni agent" ili "statutarni agent", u ovisnosti od zakona pojedinačne jurisdikcije u kojoj je registrovano poslovni subjekt. Svrha registrovanog agenta je da osigura pravnu adresu (ne poštanski pretinac) unutar jurisdikcije gdje postoje osobe dostupne tokom uobičajenih radnih sati prime sudska pismena u slučaju pravnog postupka ili spora. Generalno, registrovani agent je također osoba kojoj predstavnici javnih tijela šalju sve zvanične dokumente koji su svake godine potrebni u poreske i pravne svrhe, kao što su poreska obavještenja i formulari za godišnje izvještaje. Registrovani agent prosljeđuje sva ova dokumenta poslovnom subjektu. Registrovani agent generalno obavještava poslovne subjekte i o tome da li su dobro ispunili dokumente ili ne. Poželjno je da registrovani agent vrši sve navedene zadatke jer je teško poslovnom subjektu da vodi računa o svim zakonodavnim promjenama i podnosi dokumente u traženom roku s obzirom na različite zakone u različitim jurisdikcijama. Kazne za nepostojanje registrovanog agenta generalno uzrokuju da jurisdikcija povuče pravni status poslovne korporacije ili društva sa ograničenom odgovornošću, a u nekim slučajevima znače i dodatne novčane kazne za poslovni subjekt.

Porezno utočište - porezno utočište se generalno definiše kao zemlja ili mjesto sa vrlo niskim "efektivnim" poreskim stopama za strance. Po nekim tradicionalnim definicijama, poresko utočište nudi čuvanje finansijskih tajni.

Trust – Sporazum (zasnovan uglavnom na običajnom pravu) u okviru kojeg osoba (povjerenik) ima vlasništvo nad imovinom kao nominalni vlasnik u korist jednog ili više korisnika. Načelno, offshore trustovi su po prirodi i efektu slični svojim onshore dvojnicima; uključuju vlasnika imovine koji prebacuje (ili 'rješava') imovinu ('dobra trusta') na povjerenike koji će njome upravljati u korist osobe, grupe ili osoba (korisnici).

8. Zamrzavanje i zapljena

8.1. Slanje međunarodnih zahtjeva za odluke o zamrzavanju i zapljenu u krivičnim postupcima

Zahtjevi za pružanjem pomoći moraju biti dovoljno detaljni tako da zamoljena država i sud koji razmatra prijavu za zamrzavanje i zapljenu imovine budu u stanju brzo shvatiti i procesuirati zahtjev.

U skladu s tim, onaj koji sastavlja zahtjev u zemlji moliteljici treba u ranoj fazi precizno razmotriti:

- prirodu imovine koju država želi oduzeti
- gdje se nalazi imovina koju država želi oduzeti
- na koji način zemlja moliteljica može pristupiti oduzimanju imovinske koristi uz pomoć strane jurisdikcije
- kakvu pomoć zamoljena država može ponuditi
- sve međunarodne sporazume, konvencije i direktive koji su relevantni za zahtjev.

Unutar Evropske unije, gdje se zahtjev za pružanjem pomoći zasniva na uzajamnom priznavanju, trenutno je moguće koristiti Okvirnu odluku Vijeća 2003/577/JHA o uzajamnom priznavanju odluka o zamrzavanju imovine i osiguranju dokaza. Šablon potvrde za priznavanje se nalazi u aneksu Okvirne odluke. Za odluke o zamrzavanju koje poslane unutar Evropske unije nakon 19. 12. 2020. godine., može se koristiti nova Uredba (EU) 2018/1805 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 14. 11. 2018. o uzajamnom priznavanju naredbi o zamrzavanju i naredbi o konfiskaciji. U slučaju da se koristi nova Uredba, potvrda o zamrzavanju se nalazi (u članu 6), a može se poslati direktno tijelu izvršitelju ili centralnom tijelu. Može se poslati i Odluka o zamrzavanju, ali samo je potvrdu potrebno prevesti. Šablone potvrda koji se nalaze u aneksu Okvirne odluke traže od zemlje moliteljice da pruži sve neophodne informacije kako bi zamoljena država bila u stanju izvršiti zahtjev.

Što se tiče drugih zahtjeva uzajamne pravne pomoći vezano za zamrzavanje i zapljenu, sporazumi i konvencije generalno predviđaju da države moraju jedna drugoj pružiti najšire moguće mjere pomoći u identifikaciji i praćenju predmeta izvršenja, imovinske koristi i druge svojine koja se može konfiskovati. Obzirom na brzinu kojom se naročito likvidna imovina može kretati po svijetu, neki zahtjevi za međunarodnu pomoć moraju biti izdati jako brzo, s ograničenim dostupnim detaljima. Međutim, načelno se smatra da zahtjevi za pomoć, kad je god to moguće, trebaju:

- biti na memorandumu tijela koje izdaje zahtjev
- opisati domaću ulogu tijela koje izdaje zahtjev i potvrditi da ima dozvolu u skladu sa lokalnim zakonodavstvom da pošalje dati zahtjev
- navesti pune kontakt informacije za tijelo koje šalje zahtjev
- sadržavati jednu potpisanu verziju zahtjeva (uz pečat, ukoliko ih izdaje sudija), te prevod, ukoliko to zamoljena država zahtijeva
- iznijeti svrhu u koju se pomoć traži.

Zahtjevi bi također trebali jasno identifikovati:

- kakva pomoć se traži (npr. zamrzavanje ili zapljena)
- domaća krivična djela koja se stavljaju na teret ili koja su pod istragom, kao i potencijalne kazne ili sankcije
- kopiju domaćeg zakona kojim je ponašanje kriminalizirano
- sumirane činjenice i povezanost sa zamoljenom državom
- sve osjetljive informacije koje se ne mogu otkriti sudu ili osobi
- pune detalje o osobi (uključujući pravna lica)
- jasnu povezanost između zahtijevanog zamrzavanja ili zapljene i krivičnog djela za koje se vodi istraga ili povezanog sa postupkom
- sve relevantne datume rasprava na domaćem sudu ili razloge za hitnost
- naziv sporazuma ili konvencije na koju se zemlja moliteljica oslanja u traženju pomoći
- kontakt detalje za agenciju za izvršenje ili službenike koji su već upoznati sa istragom u zamoljenoj državi
- detalje o medijskoj pažnji ili o osjetljivostima u istrazi ili postupku
- u slučajevima gdje to zamoljena država traži i gdje je relevantno za krivično djelo u pitanju, garanciju da smrtna kazna neće biti izvršena ili da će biti preinačena.

Naročito kada su u pitanju zahtjevi vezani za naredbe o zamrzavanju i zapljeni, gdje je to moguće, trebalo bi uključiti i sljedeće:

- potvrditi da postoji dvostruka kažnjivost, gdje to zahtijeva zamoljena država
- detaljne informacije vezane za tekuću istragu/postupak te informaciju da li se zahtjev temelji na krivičnoj istrazi/postupku ili je u pitanju zahtjev koji se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi
- materijalne činjenice, uključujući zamrzavanje/mjere osiguranja u zamoljenoj državi s otpečaćenim primjercima tih naredbi, kao i odbranu ili objašnjenja koju je iznio osumnjičeni/optuženi
- zašto postoji opravdan razlog da se sumnja da je osumnjičeni/optuženi imao koristi u smislu dobijanja novca ili druge imovine od takvog ponašanja
- zašto postoji opravdan razlog da se vjeruje da biti potrebna imovina kako bi se zadovoljila naredba iz zemlje moliteljice, koja je izdata ili će možda biti izdata, te kakva je veza sa zamoljenom državom.

- zašto je naredba neophodna: da li će imovina iščeznuti ukoliko se ne izda naredba?
- pune detalje o osumnjičenim ili optuženim i imovini koja se ima staviti pod mjere osiguranja
- ukratko detalje o ostaloj imovini koju osumnjičeni/optuženi ima izvan zamoljene države, tako da se zamoljena država može postarati (kada je to prikladno) da pod mjerama osiguranja bude samo ona imovina koja je dostatna da se zadovolji iznos iz moguće naredbe o konfiskaciji
- da imovina u zamoljenoj državi mora biti stavljena pod mjere osiguranja jer je imovina na drugim mjestima nedovoljna
- da li se zemlja moliteljica protivi ili ne tome da zamoljena država dozvoli pristup finansijskim sredstvima pod mjerama osiguranja u svrhu troškova života ili pravnih troškova.

ARIN-ovi kontakti će biti u mogućnosti da pomognu zemljama moliteljicama s osnovnim zahtjevima drugih zemalja po pitanju sadržaja pisanog zahtjeva za pomoć, ukoliko je potrebno unaprijed, odnosno prije slanja zahtjeva za pomoć.

8.2. Primanje međunarodnih zahtjeva za donošenje odluke za zamrzavanje i zapljenu u krivičnim postupcima

Zamoljena država bi trebala provjeriti zahtjev nakon zaprimanja, da utvrdi da zahtjev ne sadrži uobičajene razloge koji vode do nužnog odbijanja ili kašnjenja u izvršenju zahtjeva. U ovisnosti od lokalnog zakonodavstva u pojedinačnim državama, zajedno sa zabranama iz nekih konvencija i međunarodnih sporazuma, ti uobičajeni razlozi uključuju:

- nedovoljno detalja
- nema dvostruke kažnjivosti/ekvivalentnog krivičnog djela
- protivno je osnovnim pravnim principima zamoljene države
- opasnost od dvostrukog suđenja za isto krivično djelo
- zahtjev je povezan sa politički motivisanom istragom ili postupkom
- krivično djelo spada pod vojne zakone ili poreske odredbe
- tražene mjere krše ljudska prava optuženika

Ako je zahtjev podnesen zamoljenoj državi radi uzajamnog priznavanja u skladu sa instrumentima kao što je Okvirna odluka Vijeća 2003/577/JHA o uzajamnom priznavanju odluka o zamrzavanju imovine i osiguranju dokaza, u principu zamoljena država može jednostavno provjeriti da li su kućice na šablonu potvrde popunjene na odgovarajući način.

U svakom slučaju, zamoljena država treba biti spremna (ukoliko je potrebno) da se obrati zemlji moliteljici i zatraži dodatne informacije potrebne za podnošenje odgovarajućeg podneska sudu u zamoljenoj državi za naredbu o zamrzavanju ili zapljenu. Može se očekivati da je zemlja moliteljica u svom zahtjevu uključila sve detalje koji su navedeni u prethodnom

poglavlju 'Slanje međunarodnih zahtjeva za donošenje odluke o zamrzavanju i zapljeni u krivičnim postupcima', generalno je dopustivo da zamoljena država traži od zemlje moliteljice dodatne detalje prije nego što krene sa podnošenjem podnesaka za zamrzavanjem i zapljenom.

Međunarodni pravni okviri predviđaju da zamoljene države poduzmu sve dostupne privremene mjere da sačuvaju za potencijalnu konfiskaciju sve konkretne imovinske predmete koji su prihod ili predmeti izvršenja, kao i konfiskaciju prihoda koja se sastoji od zahtjeva da se plati iznos novca istovjetan vrijednosti prihoda.

Od država se obično traži i da ispune zahtjeve za pomoć od drugih država sa istom hitnošću i prioritetnošću koju bi primijenili na domaće podneske za zamrzavanjem i zapljenom imovine; vidjeti npr. član 15.4 Varšavske konvencije.

Kada zahtjev za pomoć bude izvršen, dobra je praksa da zamoljena država što prije upozna zemlju moliteljicu sa najnovijim informacijama o ishodu podneska o zamrzavanju ili zapljeni, tako što će poslati kopiju sudskih naredbi što je prije moguće te osigurati jasnu liniju komunikacije između država za dalje uzajamno ažuriranje tokom istrage i krivičnih postupaka.

9. Trajno oduzimanje i konfiskacija

9.1. Slanje međunarodnih zahtjeva za konfiskaciju u krivičnim postupcima

Osnovni princip ostaje isti kada su u pitanju zahtjevi za pružanjem pomoći u procesu konfiskacije ili trajnog oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom kao i kod zamrzavanja ili zapljene: zahtjevi moraju biti dovoljno detaljni tako da zamoljena država i svaki sud koji razmatra podnesak za konfiskaciju ili trajno oduzimanje imovine mogu razumjeti i obraditi zahtjev.

Zahtjevi za konfiskaciju ili trajnu oduzimanje se mogu odnositi na domaće naredbe koje izdaje zemlja moliteljica u krivičnim ili parničnim postupcima.

Nije neophodno da država prethodno traži pomoć u zamrzavanju ili zapljeni imovine da bi mogla poslati zahtjev za pomoć u konfiskaciji ili trajnom oduzimanju istih.

Kako bi bila u stanju da sastavi uvjerljiv zahtjev za pomoć, osoba koja sastavlja zahtjev ispred zemlje moliteljice treba razmotriti sljedeće:

- prirodu imovine koju država želi oduzeti
- gdje se nalazi imovina koju država želi oduzeti
- na koji način zemlja moliteljica može pristupiti oduzimanju imovinske koristi uz pomoć strane jurisdikcije
- kakvu pomoć zamoljena država može ponuditi
- sve međunarodne sporazume, konvencije i direktive koji su relevantni za zahtjev.

Vezano za zahtjev za pomoć koji se temelji na uzajamnom priznavanju odluka o konfiskaciji u krivičnim postupcima, na primjer iza 19. 12. 2020. u skladu sa novom Uredbom (EU) 2018/1805 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 14. 11. 2018. o uzajamnom priznavanju naredbi o zamrzavanju i naredbi o konfiskaciji, ili trenutno koristeći Okvirnu odluku Vijeća 2006/783/JHA o uzajamnom priznavanju naredbi o konfiskaciji, naglašavamo da se šablon potvrde za priznavanje nalazi u aneksu kod oba ova instrumenta da se potakne zemlja moliteljica da pruži sve neophodne informacije kako bi zamoljena država mogla da izvrši zahtjev. Imajte na umu da se uzajamno priznavanje ne primjenjuje na one naredbe o zamrzavanju i konfiskaciji koje su izdate u okviru parničnih ili upravnih postupaka.

Generalno, zahtjevi u pogledu formata za podnošenje zahtjeva za pomoć u konfiskaciji ili trajnom oduzimanju su isti kao i za zamrzavanje i zapljenu, odnosno:

- trebaju biti na memorandumu tijela koje izdaje zahtjev
- opisati domaću ulogu tijela koje izdaje zahtjev i potvrditi da ima dozvolu u skladu sa lokalnim zakonodavstvom da pošalje dati zahtjev

- navesti pune kontakt informacije za tijelo koje šalje zahtjev
- sadržati jednu potpisanu verziju zahtjeva (uz pečat, ukoliko ih izdaje sudija), te prevod, ukoliko to zamoljena država zahtijeva
- iznijeti svrhu u koju se pomoć traži.

Zahtjevi bi također trebali jasno identifikovati:

- kakva pomoć se traži (npr. konfiskacija imovine ili trajno oduzimanje imovine)
- domaća krivična djela za koja je optuženik osuđen, te izrečene kazne i sankcije
- da li je naredba koju zemlja moliteljica želi provesti izdata u okviru krivičnog ili parničnog postupka, prema domaćim klasifikacijama
- kopiju domaćeg zakona kojim je ponašanje kriminalizirano
- sumirane činjenice i povezanost sa zamoljenom državom
- sve osjetljive informacije koje se ne mogu otkriti sudu ili osobi
- pune detalje o relevantnom optuženiku (uključujući pravna lica)
- jasnu vezu između konfiskacije ili trajnog oduzimanja te krivičnog djela za koje optuženih osuđen
- sve relevantne datume rasprava na domaćem sudu ili razloge za hitnost
- naziv međunarodnog sporazuma ili konvencije na koju se zemlja moliteljica oslanja u traženju pomoći
- kontakt informacije agencije za izvršenje ili službenika koji su već upoznati sa predmetom u zamoljenoj državi
- detalje o pažnji koju domaći mediji posvećuju ili o osjetljivostima vezano za istragu ili postupak
- u slučajevima za koje to zamoljena država traži i gdje je to relevantno za krivično djelo u pitanju, garanciju da smrtna kazna neće biti izvršena ili da će biti preinačena.

Zahtjev također treba uključiti:

- potvrdu da postoji dvostruka kažnjivost, gdje to zahtijeva zamoljena država
- gdje je to prikladno, da je osoba osuđena i da žalbeni postupak nije u toku u pogledu osude
- gdje je to prikladno, da je naredba na snazi i da je pravosnažna/ne podliježe žalbi, zajedno sa otpečaćenom kopijom naredbe
- da cijela ili određeni dio sume plative u skladu sa naredbom ostaje neplaćen
- da naredba ima za svrhu oduzimanje imovinske koristi ili njene vrijednosti
- da naredba može biti provedena izvan zemlje moliteljice
- materijalne činjenice, uključujući eventualno prethodno zamrzavanje/mjere osiguranja sa otpečaćenim kopijama tih naredbi, te odbranom ili objašnjenjem iz domaćeg postupka koje je ponudio relevantni optuženik
- zašto je naredba neophodna - da li je konfiskacija ili trajno oduzimanje imovine zapravo potrebno kako bi se ispunila naredba za konfiskacijom?

- pune detalje o osumnjičenim i imovini koja se ima konfiskovati
- ukratko detalje o ostaloj imovini koju osumnjičeni/optuženi ima izvan zamoljene države

ARIN-ovi kontakti će biti u mogućnosti da pomognu zemljama moliteljicama s osnovnim zahtjevima drugih zemalja po pitanju sadržaja pisanog zahtjeva za pomoć, ukoliko je potrebno unaprijed, odnosno prije slanja zahtjeva za pomoć.

9.2. Slanje i primanje međunarodnih zahtjeva za naredbe o zamrzavanju, zapljeni i konfiskaciji imovine u postupcima koji se ne temelje na izrečenoj osuđujućoj presudi

Kako je opisano pod 2.6, konfiskacija koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi je proces konfiskacije imovine kada ne postoji osoba osuđena za krivično djelo povezano sa datom imovinom. Ovakva konfiskacija se može odvijati i u krivičnom i parničnom postupku. Mnoge jurisdikcije širom svijeta iskorištavaju prednosti konfiskacije koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi tako što usvajaju zakone o građansko-pravnom trajnom oduzimanju. Međutim, u Evropskoj uniji, sa izuzetkom nekoliko država (UK, Irska, Bugarska, i Slovačka), države još uvijek nisu usvojile domaće zakone za građansko-pravno trajno oduzimanje. Kako bi se osiguralo da strane naredbe za konfiskaciju budu prepoznate i provedene u najširim okolnostima, međunarodni standardi zahtijevaju od zemalja da imaju tijela koja mogu odgovoriti na zahtjeve podnesene na osnovu postupka konfiskacije koji se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi i povezanim privremenim mjerama, osim ukoliko to nije u skladu sa fundamentalnim principima njihovog domaćeg prava. Iako će vjerovatno proći još nekoliko godina prije nego države u EU budu imale vlastite zakone za građansko-pravno trajno oduzimanje, međunarodni standardi navode da bi države trebale biti u stanju provesti naredbe o konfiskaciji imovine u postupcima koji se ne temelje na izrečenoj osuđujućoj presudi u najmanju ruku u okolnostima kada počinitelj nije dostupan zbog smrti, bijega, odsustva, ili je počinitelj nepoznat.

S tim na umu, mnoge države širom svijeta imaju djelomične ili potpune domaće odredbe za građansko-pravno trajno oduzimanje, što se nekad naziva i građansko oduzimanje imovinske koristi. Neke zemlje mogu biti voljne da provedu naredbe za građansko-pravnim trajnim oduzimanjem, sve dok se procedura konfiskacije može povezati sa predmetom krivičnog karaktera, čak i ukoliko se ne vodi krivični postupak.

Kako je navedeno ranije u priručniku, međunarodni sporazumi i konvencije zahtijevaju da države potpisnice odgovore na zahtjeve za pomoć u predmetima konfiskacije koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi, gdje to moguće, u okviru svojih nacionalnih zakonodavstava. Na osnovu principa da države potpisnice trebaju jedna drugoj pružiti najširu moguću pomoć u oduzimanju imovinske koristi stečena krivičnim djelom, bez obzira na to da li

se njihovi postupci u tom smislu na domaćem terenu klasifikuju kao krivični ili parnični po svojoj prirodi, države potpisnice se generalno pozivaju da razmišljaju lateralno prilikom procjenjivanja zahtjeva za uzajamnom pravnom pomoći ili međunarodnom saradnjom u pogledu konfiskacije koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi. Na primjer, FATF-ov dokument o najboljoj praksi vezano za konfiskaciju preporučuje zemljama da ne gledaju samo terminologiju i etikete nego suštinu postupka s ciljem da zaista procijene zahtjev. Važno je da se zahtjevi ne odbijaju bez razloga zbog konfuzije izazvane korištenjem različite terminologije u različitim državama. FATF preporučuje da se zahtjevi ne bi trebali odbijati čisto zbog toga što zemlja moliteljica koristi termin "građansko-pravno trajno oduzimanje"⁷.

U principu, međutim, ukoliko država koristi domaće odredbe za oduzimanje imovinske koristi stečene krivičnim djelima u postupku koji se klasifikuje kao građanski, iste generalne informacije bi se trebale poslati zamoljenoj državi u zahtjevu, kako je gore navedeno u odjeljku "Slanje međunarodnih zahtjeva za odluke o zamrzavanju i zapljene u krivičnim postupcima".

Ponavljamo, ARIN-ovi kontakti će biti u mogućnosti da pomognu zemljama moliteljicama s osnovnim zahtjevima drugih zemalja po pitanju sadržaja pisanog zahtjeva za pomoć, ukoliko je potrebno unaprijed, odnosno prije slanja zahtjeva za pomoć.

Fraza konfiskacija koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi sama po sebi, kao i neki koncepti takve konfiskacije, izazvali su značajnu konfuziju među praktičarima u oblasti oduzimanje imovinske koristi. Kao pomoć jurisdikcijama da provedu naredbe za zamrzavanje, zapljenu i konfiskaciju koje se ne temelje na izrečenoj osuđujućoj presudi, CARIN je razvio koristan Vodič za tipologije konfiskacija koje se ne temelje na izrečenoj osuđujućoj presudi. Ovaj vodič se nalazi u Aneksu V CARIN-ovog Priručnika.

https://docs.wixstatic.com/ugd/d54f05_4ccdfc507cb44d3588354132a68af289.pdf.

Kako terminologija često izaziva zabunu prilikom izvršavanja međunarodnih zahtjeva, naročito u oblasti oduzimanja imovinske koristi, FATF-ov savjet da se ne gleda samo terminologija kada su u pitanju zahtjevi nego suština postupka smatra se naročito važnom i vrijednom.

⁷Dio VI, 19

9.3. Naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo

Jedna vrsta konfiskacije imovine koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi, kako je objašnjeno u 2.6 d) je odredba o 'neobjašnjenom bogatstvu'. Ova odredba ima za cilj konfiskovati ili trajno oduzeti imovinu u slučajevima kada osoba posjeduje ili uživa nivo bogatstva koje nije mogla zakonito steći ili koje se ne može objasniti na neki drugi način, kao što je nasljedstvo, dobitak na igrama na sreću ili poklon. Ovo se može odvijati u krivičnom ili građanskom, odnosno parničnom postupku, ovisno o jurisdikciji. Ova odredba je naročito relevantna za međunarodnu saradnju budući da će neke države poduzeti mjere protiv imovine koja se nalazi u njihovoj jurisdikciji, na zahtjev zemlje koja vodi istragu/krivično gonjenje, koristeći vlastite odredbe za neobjašnjeno bogatstvo. Jedan primjer takve države sa ovom mogućnošću je Ujedinjeno Kraljevstvo (UK).

9.4. Naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo u UK-u

Od 12. 11. 2018. bilo koja zemlja može poslati UK-u zahtjev za uzajamnom pravnom pomoći po pitanju naredbi vezano za neobjašnjeno bogatstvo, mada ove naredbe same po sebi nisu zemlji moliteljici dostupne kao domaći alat oduzimanja imovinske koristi⁸.

Naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo su istražni alat dostupan u UK-u od 31. 01. 2018. godine, i za njih je potrebno da osoba (sa pratećim dokumentima, gdje se traži) uradi sljedeće:

- navede prirodu i opseg njihovog interesa za imovinu u pogledu koje se pravi naredba
- objasni na koji način su stekli imovinu (uključujući, naročito, kako su pokriveni troškovi nastali sticanjem)
- gdje skrbnici sporazuma drže imovinu, navesti detalje sporazuma kako je navedeno u naredbi
- navesti druge informacije u vezi sa imovinom kako je navedeno i tokom određenog vremenskog perioda.

Naredba vezano za neobjašnjeno bogatstvo mora specificirati ili opisati imovinu za koju se traži naredba, te konkretno navesti osobu za koju tijelo za provedbu smatra da je u posjedu imovine (što može biti i neka osoba izvan UK-a). Ta osoba može biti politički izložena osoba, neka osoba kojoj je povjerena (ili je bila povjerena) ugledna javna funkcija od strane međunarodne organizacije ili od strane neke druge države, ne UK-a, ili druge države iz EEA-a, član porodice te osobe za koga se zna da je bliski saradnik te osobe, ili neko ko je na drugi način povezan sa tom osobom.

Neispunjavanje, bez razumnog opravdanja, (ili neadekvatan pokušaj ispunjavanja) zahtjeva iz naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo u roku određenom od strane suda znači da

⁸ Zakon o imovinskoj koristi stečenoj krivičnim djelom iz 2002. (Eksterne istrage i eksterne naredbe i zahtjevi) (amandman) Naredba iz 2018.

imovina može biti predmet oduzimanja (tj. da je imovina stečena kroz nezakonito djelovanje) u postupku građanskog oduzimanja.

Kada se pravi zahtjev za pomoć za istragu ili postupak u vidu naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo, format zahtjeva za pomoć zemlje moliteljice bi ponovo trebao biti:

- na memorandumu tijela koje izdaje zahtjev
- opisati domaću ulogu tijela koje izdaje zahtjev i potvrditi da ima dozvolu u skladu sa lokalnim zakonodavstvom da pošalje dati zahtjev
- navesti pune kontakt informacije za tijelo koje šalje zahtjev
- uključiti jednu potpisanu verziju zahtjeva (uz pečat, ukoliko ih izdaje sudija), te prevod, ukoliko to zamoljena država zahtijeva
- iznijeti svrhu u koju se pomoć traži.

Zahtjev također treba uključiti dovoljno informacija i detalja vezano za historijat, kako bi se naveo sud u UK-u da zaključi da:

- postoji opravdan razlog da vjeruje da osoba posjeduje imovinu u pogledu koje se traži naredba, i da je vrijednost imovine veća od 50.000 £.
- postoji osnovan razlog da se vjeruje da poznati izvori zakonito stečenih prihoda te osobe nisu bili dovoljni za sticanje sve te imovine
- je osoba politički izložena osoba, ili postoji osnovana sumnja da osoba jeste, ili je bila, uključena u teško krivično djelo (bilo u dijelu UK-a ili drugdje), ili je neko ko je povezan sa tom osobom umiješan, ili je bio umiješan, na taj način.

Mada je ovo još uvijek relativno nova oblast za zahtjeve uzajamne pravne pomoći u UK-u, preporuka je da zahtjevi za naredbe vezane za neobjašnjeno bogatstvo trebaju jasno identifikovati:

- koja pomoć se traži (npr. naredba vezana za neobjašnjeno bogatstvo)
- domaća krivična djela koja se stavljaju na teret ili koja su pod istragom, kao i potencijalne kazne ili sankcije
- kopiju domaćeg zakona kojim je ponašanje kriminalizirano
- sumirane činjenice i povezanost sa zamoljenom državom
- sve osjetljive informacije koje se ne mogu otkriti sudu ili osobi
- pune detalje o osobi (uključujući pravna lica)
- jasnu vezu između zahtijevane naredbe vezano za neobjašnjeno bogatstvo i krivičnog djela koje je pod istragom ili povezano sa postupkom
- sve relevantne datume rasprava domaćeg suda ili razloge za hitnost
- naziv sporazuma ili konvencije na koju se zemlja moliteljica oslanja u traženju pomoći
- kontakt informacije za agenciju za izvršenje ili službenike koji su već upoznati sa istragom u zamoljenoj državi
- detalje o medijskoj pažnji ili o osjetljivostima vezano za istragu ili postupak.

10. Povrat i raspolaganje imovinom (dijeljenje imovine): Sporazum o dijeljenju imovine

Međunarodni okviri za uzajamnu pravnu pomoć pri oduzimanju imovinske koristi stečene krivičnim djelom generalno predviđaju da zemlja moliteljica ne može insistirati da zadrži vrijednost oduzete imovine u slučajevima kada joj pomaže zamoljena država.

Ipak, konvencije i međunarodni sporazumi propisuju mogućnost sporazuma o dijeljenju imovine koje može pokrenuti bio koja od zemalja potpisnica zahtjeva. Na primjer, član 25. Varšavske konvencije predviđa da zamoljena država u skladu sa Konvencijom može raspolagati imovinom (koju konfiskuje na zahtjev druge države) u skladu sa svojim domaćim zakonom i upravnim postupcima ali da mora razmotriti davanje prioriteta vraćanju konfiskovane imovine zemlji moliteljici tako da ista može kompenzirati žrtve krivičnog djela ili vratiti takvu imovinu legitimnim vlasnicima. Isti član dopušta da zamoljena država sklopi sporazume sa zemljom moliteljicom na redovnoj osnovi od slučaja do slučaja, u skladu sa domaćim zakonodavstvom ili upravnim procedurama zamoljene države.

Slične odredbe se pojavljuju, na primjer, u članu 14. UNTOC-a i članu 57. UNCAC-a.

Član 57.4 UNCAC-a također predviđa da osim ako se potpisnice drugačije ne dogovore, da zamoljena država može, u razumnoj mjeri, odbiti troškove istrage, krivičnog gonjenja ili sudskog postupka koji su doveli do vraćanja ili otuđenja konfiskovane imovine, u skladu sa Konvencijom.

Unutar EU, nova Uredba (EU) 2018/1805 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 14. 11. 2018. o uzajamnom priznavanju odluka o zamrzavanju i odluka o konfiskaciji nudi sveobuhvatne odredbe koje pokrivaju povrat zamrznute imovine žrtvi ili raspolaganje konfiskovanom imovinom ili novcem stečenim nakon prodaje takve imovine - one će stupiti na snagu za naredbe podnesene nakon 19. 12. 2020. godine. Generalna preporuka za dijeljenje imovine 50/50, unaprijeđena u odnosu na Okvirnu odluku Vijeća o uzajamnom priznavanju naredbi za konfiskaciju iz 2006. godine, također se nalazi u novoj Uredbi. Navodi se da ukoliko je iznos dobijen na osnovu izvršenja naredbe za konfiskaciju jednak ili manji od 10.000 eura, iznos će biti na korist države izvršenja. Ukoliko je iznos dobijen na osnovu izvršenja naredbe za konfiskaciju preko 10.000 eura, država izvršenja će 50% iznosa prebaciti u korist države izdavanja.

Bilo bi dobro da zamoljena država stoga možda razmotri, nakon što dobije zahtjev za pomoć, prema potrebi zajedno sa zemljom moliteljicom, da li želi zadržati vrijednost oduzete imovinske koristi u nekom određenom slučaju. Smjernice na osnovu najbolje prakse ohrabruju države da razmotre šta će se desiti sa imovinom obuhvaćenom međunarodnim predmetima u najranijoj mogućoj fazi. Diskusije po pitanju restitucije žrtava i dijeljenja imovine trebale bi rezultirati sporazumom o korištenju jednog od dostupnih instrumenata: na

primjer, nove Uredbe i zaključivanjem sporazuma o dijeljenju imovine. Faktori koji redovno potiču države da zaključuju sporazume o dijeljenju imovine ili da u cijelosti vrate vrijednost konfiskovane imovine uključuju učestalost zahtjeva između dvije države generalno u vezi sa zamrzavanjem, konfiskacijom ili trajnim oduzimanjem imovinske koristi stečene krivičnim djelom; ili priroda krivičnog(ih) djela na osnovu kojeg je imovinska korist stečena. Na primjer, u slučaju korupcije koja pustoši najsiromašnije zemlje na svijetu, bogate zamoljene države će razmotriti vraćanje vrijednosti konfiskovane imovine drugoj zemlji bilo direktno ili kroz podršku inicijativama koje će poboljšati društvo u toj zemlji u cjelini (kroz obrazovne ili humanitarne projekte). UN-ov model Sporazuma o dijeljenju imovine možete naći na: https://www.unodc.org/pdf/crime/ieg_crime_2005-01-26_draft_model_agr_01.pdf.

11. Uzajamna pravna pomoć u oduzimanju imovinske koristi

Sposobnost traženja međunarodne pomoći da se privremeno zamrzne i zaplijeni imovina koja je prebačena izvan pravne jurisdikcije jedne zemlje, kako bi se ista sačuvala za slučaj izdavanja naredbe o konfiskaciji koja se temelji na krivičnoj presudi ili naredbe o konfiskaciji koja se temelji na parničnoj presudi, predstavlja ključno oružje za borbu protiv nezakonitog kretanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom.

Kako je navedeno gore za istrage, varijacije u domaćem zakonodavstvu, politikama, institucijama i procedurama mogu omesti efikasno procesuiranje međunarodnih zahtjeva za zamrzavanje, zapljenu, konfiskaciju i trajno oduzimanje imovine, ali su se odredbe uzajamne pravne pomoći drugim državama pokazale kao ključan alat.

Mnoge države imaju jedan ured za procesuiranje dolazećih zahtjeva za uzajamnom pravnom pomoći, kroz koji svi takvi zahtjevi moraju biti najprije upućeni dok su druge države voljne da prihvate takve zahtjeve kroz regionalne urede ili određena tijela, zavisno od prirode zahtjeva. Ovi zahtjevi se objavljuju tako da širok krug profesionalaca bude upoznat s njima; na primjer, Vijeće Evrope je izdalo sveobuhvatan vodič o nacionalnim procedurama država članica i njihovim specifičnim zahtjevima u pogledu procesuiranja zahtjeva.⁹ ARIN-ovi kontakti također pružaju informacije i pomoć po odgovarajućim uredima kada je u pitanju upućivanje zahtjeva za pomoć.

Uzajamna pravna pomoć (MLA) omogućava saradnju između država s ciljem dobijanja pomoći u istragama ili krivičnom gonjenju, kao i u istragama, zamrzavanju i konfiskaciji imovinske koristi stečene krivičnim djelom na osnovu krivične presude ili parničnog postupka.

Zahtjevi se šalju putem formalnog međunarodnog pisma zahtjeva (ILOR ili LOR). Kada su u pitanju građanske stvari, isti se nazivaju komisijske zamolnice. Ova pomoć se generalno zahtijeva od strane sudova ili tužilaca, tako da se također može nazivati i 'pravosudna saradnja'.

Kada država potpisnica Okvirne odluku Vijeća 2003/577/JHA o uzajamnom priznavanju naredbi o zamrzavanju imovine i osiguranju dokaza ili Okvirne odluke Vijeća 2006/783/JHA o uzajamnom priznavanju odluka o konfiskaciji traži brzu registraciju i izvršenje naredbe druge države o zamrzavanju i konfiskaciji, to je poznato kao 'uzajamno priznavanje'. Umjesto korištenja ILOR-a ili LOR-a, zemlje potpisnice popunjavaju obrazac potvrde, koji se nalazi u aneksu svake od potrebnih okvirnih odluka.

⁹ <https://www.coe.int/en/web/transnational-criminal-justice-pcoc/MLA-country-information>

Prijem međunarodnih zahtjeva za pružanjem pomoći

Ključno je na početku analizirati pristigli zahtjev kako bi se odredilo da li traži mjere pomoći u krivičnim ili građanskim postupcima kako bi prava organizacija mogla procesuirati zahtjev i pružiti pomoć.

Neke države ne prihvataju zahtjeve za pomoć u parničnim postupcima za naredbe o građanskom oduzimanju (oduzimanje imovine koje se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi). Ipak, član 43. UNCAC-a propisuje, kada je to prikladno i gdje je u skladu sa njihovim domaćim pravnim sistemom, države potpisnice imaju obavezu da razmotre mogućnost međusobne pomoći u istrazi i postupku u građanskim i upravnim stvarima koje se odnose na korupciju. Pored toga, naprimjer, član 21. Varšavske konvencije Vijeća Evrope nalaže da zamoljena država poduzme sve neophodne privremene mjere, kao što su zamrzavanje ili zapljena, kako bi pomogla drugoj zemlji potpisnici, koja je pokrenula krivični postupak ili postupak s ciljem konfiskacije. Stoga je generalno namjera ove i drugih konvencija da države ponude jedna drugoj najšire moguće mjere pomoći, a da se iste prošire na zahtjeve za pomoć u oduzimanju imovinske koristi koja se ne temelji na izrečenoj osuđujućoj presudi.

U ranijim poglavljima date su detaljne upute vezano za stvari koje treba uključiti u MLA zahtjeve za praćenje imovine, zamrzavanje i zapljenu, te konfiskaciju i trajno oduzimanje. Korisni alati koji mogu pomoći sa sastavljanjem MLA zahtjeva mogu se naći u poglavlju 14.

Ne zaboravite da oduzimanje imovinske koristi u drugim zemljama često zahtijeva naporan rad i političku volju. Da biste osigurali uspjeh:

- pobrinite se da su jezik i spelovanje u svim poslanim dokumentima na najbolji mogući način prevedeni sa izvornika: neke zemlje će odbiti zahtjev čisto zbog grešaka u spelovanju
- budite u redovnom kontaktu sa međunarodnim kolegama istražiteljima i tužiteljstvom vezano za predmet
- ažurirajte informacije o napretku domaće istrage i vezanih sudskih postupaka, brzo ako je potrebno
- dobro proučite sporazume o dijeljenju imovine.

12. Pregled postojećih bilateralnih sporazuma o oduzimanju imovinske koristi imovine u regiji

Albanija

Albanija je zaključila niz bilateralnih sporazuma i spojila ih u Priručnik o međunarodnoj pravnoj saradnji u krivičnim pitanjima. Nije poznato da li se neki od njih fokusira specifično na oduzimanje imovinske koristi.

Bosna i Hercegovina

Bosna i Hercegovina je zaključila sporazume sa nekoliko jurisdikcija na Balkanu i šire. Ovi sporazumi su više generalne prirode i nisu fokusirani na detalje po pitanju praćenja, zamrzavanja, zapljene i konfiskacije imovine. Bosna i Hercegovina nije zaključila nikakve bilateralne sporazume koji su specifično povezani sa oduzimanjem imovinske koristi. Konfiskacija je regulisana u okviru opštih sporazuma o uzajamnoj pravnoj pomoći.

Kosovo*

Ne postoje bilateralni sporazumi vezano za oduzimanje imovinske koristi.

Crna Gora

Crna Gora ima bilateralne sporazume o uzajamnoj pravnoj pomoći u krivičnim pitanjima sa Srbijom, Hrvatskom i Sjevernom Makedonijom. Sva tri sporazuma su slična. Sporazumi ne sadrže opširne odredbe vezano za oduzimanje imovinske koristi. U okviru člana 3, (Opseg pravne pomoći) navodi se da tražena akcija može obuhvatiti konfiskaciju i privremenu zapljenu stvari. Svi sporazumi i memorandumi postoje samo na lokalnom jeziku.

Sjeverna Makedonija

Sjeverna Makedonija ima više bilateralnih sporazuma na snazi sa jurisdikcijama uključujući susjedne države na Balkanu, koji su potpisani i ratifikovani u periodu od 1998. Pored toga, postoje potpisani memorandumi o razumijevanju između Tužilaštva Sjeverne Makedonije i tužilaštava Albanije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske i Crne Gore. Ovi sporazumi i memorandumi su generalne prirode i fokusirani na razmjenu informacija, ekstradiciju i izvršenje krivičnih sankcija. Nijedan nije specifično fokusiran na različite aspekte oduzimanja imovinske koristi. Svi sporazumi i memorandumi postoje samo na lokalnom jeziku.

*Naziv ne dovodi u pitanje poziciju o statusu, i u skladu je sa UNSC 1244, te mišljenjem IJC-a po pitanju proglašenja nezavisnosti Kosova.

Srbija

Srbija ima bilateralni sporazum sa Crnom Gorom. To daje pravni osnov za saradnju u pogledu dokaza i predmeta izvršenja krivičnih djela, prije nego imovinske koristi stečene krivičnim djelom. Stoga ovo nije dovoljno za sveobuhvatnu i efikasnu saradnju u oblasti konfiskacije imovine.

13. Akronimi / skraćenice

AMO	- Ured za upravljanje imovinom
AP	- Projekt analiza (Europol)
ARIN	- Međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi
ARIN-AP	- Međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - azijsko-pacifička regija
ARIN-CARIB	- Međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - karipska regija
ARIN-EA	- Međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - istočnoafrička regija
ARIN-SA	- Međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - južnoafrička regija
ARIN-WA	- Međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - zapadnoafrička regija
ARIN-WCA	- Međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi - zapadnocentralna azijska regija
ARO	- Uredi za oduzimanje imovinske koristi
CARIN	- Kamdenska međugencijska mreža za oduzimanje imovinske koristi
CoE	- Vijeće Evrope
CSP	- Korporativni pružatelj usluga
dob/D.O.B.	- Datum rođenja
EGMONT	- EGMONT grupacija (finansijskih obavještajnih jedinica)
EJN	- Evropska pravosudna mreža
ETS	- Serija evropskih ugovora
EU	- Evropska unija
EU MS	- Države članice Evropske unije
Eurojust	- Evropski ured za pravosudnu saradnju
Europol	- Agencija Evropske unije za saradnju agencija za provedbu zakona
FATF	- Radna grupa za finansijsko djelovanje
FIU	- Finansijsko obavještajna jedinica
GAFI	- Groupe d'action financière (francuski naziv za FATF)
GAFILAT	- regionalno tijelo u stilu FATF-a za Južnu Ameriku
GFPN	- Interpolova globalna mreža kontakt tačaka

I 24/7	- Globalni policijski komunikacijski sistem (Interpol)
IBC	- Međunarodna poslovna korporacija ili kompanija
ICPO	- Međunarodna organizacija kriminalističke policije (Interpol)
ILOR	- Međunarodni zahtjev
Interpol	- Međunarodna organizacija kriminalističke policije (ICPO)
I-SECOM	- siguran <i>web-based</i> e-mail sistem za zajednicu specijaliziranu za borbu protiv korupcije (Interpol)
JIT	- Zajednički istražni tim
JHA	- Pravosuđe i unutrašnji poslovi (EU)
LLC	- Društvo s ograničenom odgovornošću
LOR	- Zahtjev
MLA	- Uzajamna pravna pomoć
MoneyVal	- Odbor stručnjaka za evaluaciju mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma (odbor Vijeća Evrope)
MS	- Države članice
Mt103	- standardizovana SWIFT poruka za plaćanje koja se koristi za međunarodne transfere novca
NCB	- Nacionalni centralni biro (Interpol)
OAP	- Operativni akcioni plan
OLAF	- Office Européen de Lutte Antifraude (Evropski ured za suzbijanje prevara)
PCC SEE	- Konvencija o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi
RAI	- Regionalna antikorupcijska inicijativa (RAI)
RRAG	- Red de Recuperación de Activos de GAFILAT – ARIN za Južnu Ameriku
SIENA	- Mrežna aplikacija za sigurnu razmjenu informacija (Europol)
StAR	- Inicijativa za oduzimanje ukradene imovine
SWIFT	- Društvo za globalnu međubankovnu finansijsku telekomunikaciju
UK	- Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske
UN	- Ujedinjene nacije
UNCAC	- Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije
UNODC	- Ured Ujedinjenih nacija za droge i kriminal
UNTOC	- Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (2000.g.)
UWO	- Naredba(e) za provjeru neočekivanog bogatstva u Ujedinjenom Kraljevstvu

14. Korisni izvori informacija

FATF - najbolja praksa u pogledu konfiskacije imovine (preporuke 4 i 38) i okvir za tekuće aktivnosti u pogledu oduzimanja imovinske koristi (2012.)

Ovaj dokument iznosi najbolju međunarodnu praksu s ciljem da pomogne zemljama u implementaciji FATF-ovih preporuka 4 i 38, te adresira prepreke u efikasnoj konfiskaciji imovine i oduzimanju imovinske koristi u međunarodnom kontekstu.

<http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/bestpracticesonconfiscationrecommendations4and38andaframeworkforongoingworkonassetrecovery.html>

FATF o skrivanju stvarnog vlasništva (2018.)

Dok su korporativna sredstva, kao što su kompanije, fondacije, partnerstva te druge vrste pravnih lica i aranžmana, važna za podršku komercijalnih i poduzetničkih aktivnosti, ista se mogu zloupotrijebiti da se sakrije vlasništvo i kontrola nezakonito stečenih sredstava. Izveštaj koristi preko 100 studija slučaja iz 34 različite jurisdikcije FATF-ove globalne mreže, iskustva stručnjaka iz oblasti provedbe zakona i drugih oblasti, informacije iz privatnog sektora, kao i istraživanja i obavještajne izvještaje iz privatnog sektora i programa otvorenog koda, da bi se identifikovali metodi koje kriminalci koriste da sakriju stvarno vlasništvo. Slabe tačke povezane sa stvarnim vlasništvom se analiziraju, sa posebnim fokusom na učestvovanje profesionalnih posrednika.

<http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/concealment-beneficial-ownership.html>

StAR-ova međunarodna partnerstva za oduzimanje imovinske koristi: Pregled i globalni direktorij mreža (2012.)

Ovaj direktorij sadrži spisak mreža za oduzimanje imovinske koristi, uz informacije o njihovoj strukturi i operacijama, te kontakt detalje.

<https://star.worldbank.org/publication/international-partnerships-asset-recovery>

Resursi otvorenog koda koji se bave offshore strukturama

The Puppet Masters (2011.): kako korumpirani koriste pravne strukture da sakriju ukradenu imovinu i šta uraditi po tom pitanju

Ova publikacija se bavi korporativnim i finansijskim strukturama koje čine gradivne blokove skrivenih tokova novca. Posebno se fokusira na lakoću sa kojom korumpirani akteri sakrivaju svoje interese iza korporativnog vela i na poteškoće sa kojima se istražitelji suočavaju kada pokušavaju podići taj veo.

<http://documents.worldbank.org/curated/en/784961468152973030/The-puppet-masters-how-the-corrupt-use-legal-structures-to-hide-stolen-assets-and-what-to-do-about-it>

Offshore aktivnosti i pranje novca - nedavni nalazi i izazovi (2017.)

Ovaj izvještaj je objavila Evropska unija i bavi se ispitivanjem odgovora EU-a u smislu kreiranja transparentnosti u pogledu bankovnih registara, stvarnog vlasništva i poreskih izvještaja.

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e2af020a-1379-11e7-808e-01aa75ed71a1/language-en>

Izvori otvorenog koda za pisanje MLA-ova**UNODC-ov alat za pisanje MLA-ova - <https://www.unodc.org/mla/>**

UNODC je razvio alat za pisanje zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć (MLA alat) da pomogne praktičarima iz krivično-pravne oblasti da brzo napišu MLA zahtjeve, te na taj način unaprijede saradnju između država i ubrzaju odgovore na takve zahtjeve.

Alati Vijeća Evrope

<https://www.coe.int/en/web/transnational-criminal-justice-pcoc/mutual-legal-assistance>

Ova stranica nudi korisne informacije o zemljama, ugovorima, konvencijama, međunarodnim standardima i alatima za implementaciju uzajamne pravne pomoći u krivičnim stvarima.

Alati Evropske pravosudne mreže

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx

Ova web stranica pruža i brojne korisne instrumente za prepoznavanje pravnih zahtjeva određenog lokalnog nadležnog tijela kad se traži pravosudna saradnja, obrazac za uzajamnu pravnu pomoć, pravosudnu biblioteku, kontakt tačke te pruža koncizne i praktične pravne informacije o pravosudnoj saradnji na polju prinudnih mjera.

Alati centralnog tijela UK-a

<https://www.gov.uk/guidance/mutual-legal-assistance-mla-requests>

Ovdje se nalaze informacije za nadležna tijela u inostranstvu (i u Ujedinjenom Kraljevstvu) vezano za pribavljanje dokaza unutar UK-a (ili u inostranstvu) kako bi se pomoglo u krivičnim istragama ili postupcima.

15. Aneks

ANEKS A

RAZMJENA INFORMACIJA U SKLADU S OKVIRNOM ODLUKOM VIJEĆA 2006/960/JHA
OBRAZAC ZAHTJEVA ZA KORIŠTENJE
**ZAMOLJENE ZEMLJE ČLANICE U SLUČAJU PRIJENOSA/KAŠNJENJA/ODBIJANJA
INFORMACIJA**

Ovaj obrazac se koristi za prijenos traženih informacija i/ili obavještajnih podataka, da se informiše tijelo koje traži podatke o nemogućnosti ispunjavanja uobičajenog roka, te neophodnosti da se zahtjev preda pravosudnom tijelu na odobrenje, ili o odbijanju da se informacija prenese.

Ovaj obrazac se može koristiti više puta tokom postupka (npr. ukoliko se zahtjev najprije mora predati pravosudnom tijelu i kasnije se ispostavi da izvršenje zahtjeva mora biti odbijeno).

Tijelo koje traži podatke (naziv, adresa, telefon, faks, e-mail, država članica)	
Pojedinosti o odgovornom službeniku (nije obavezno):	
Referentni broj ovog odgovora	
Referentni broj prethodnog odgovora	
Odgovara sljedećem tijelu koje traži podatke	
Datum i vrijeme zahtjeva	
Referentni broj ovog zahtjeva:	
Uobičajeni rok iz člana 4. Okvirne odluke 2006/960/JHA	
Krivično djelo spada pod član 2(2) Okvirne odluke 2002/584/JHA i tražene informacije ili obavještajni podaci se čuvaju u bazi podataka kojoj agencija za provedbu zakona ima direktan pristup u zamoljenoj državni članici	TRAŽI SE hitnost u postupanju ☐ 8 sati
	NE TRAŽI SE hitnost u postupanju ☐ 1 sedmica
Drugi predmeti:	☐ 14 dana
Informacije prenesene u skladu sa Okvirnom odlukom 2006/960/JHA: date informacije i obavještajni podaci	
1. Upotreba traženih informacija ili obavještajnih podataka ☐ ograničena je upotreba informacija sadržanih u ovom zahtjevu osim u svrhe zbog kojih je dostavljena ili zbog sprečavanja neposrednih i ozbiljnih prijetnji po sigurnost zajednice ☐ dozvoljena je upotreba za druge svrhe, pod sljedećim uslovima (nije obavezno):	
2. Pouzdanost informacija ☐ Pouzdane ☐ Uglavnom pouzdane ☐ Nisu pouzdane ☐ Nije moguće procijeniti	

3. Tačnost informacija i obavještajnih podataka

- Sigurna
- Izvor potvrdio
- Glasine - potvrđeno
- Glasine - nepotvrđeno

4. Rezultat krivične istrage ili krivično obavještajne operacije u okviru koje se desila razmjena informacija mora se saopštiti tijelu koje je prenijelo informaciju

- Ne
- Da

5. U slučaju spontane razmjene, razlozi zbog koji se vjeruje da informacije ili obavještajni podaci mogu pomoći u detekciji, prevenciji ili istragama krivičnih djela spomenutih u članu 2(2) Okvirne odluke 2002/584/JHA:

KAŠNJENJE - nije moguće odgovoriti u okviru primjenjivog roka iz člana 4. Okvirne odluke 2006/960/JHA

Informacija ili obavještajni podaci se ne mogu pružiti unutar datog vremenskog roka iz sljedećih razloga:

Vjerovatno će biti date u roku od:

- 1 dan 2 dana 3 dana
-sedmica
- 1 mjeseca

- zatraženo je odobrenje pravosudnog tijela.
Očekuje se da će Procedura za odobravanje/odbijanje odobrenja trajati ... sedmica

ODBIJANJE - informacije ili obavještajni podaci

- nisu se mogli pružiti i zatraženi su na nacionalnom nivou; ili
- nisu se mogli pružiti, zbog jednog ili više sljedećih razloga:

A — razloga koji se tiče pravosudne kontrole koja sprečava prenos ili zahtijeva upotrebu uzajamne pravne pomoći

- nadležno pravosudno tijelo nije odobrilo pristup i razmjenu informacija ili obavještajnih podataka

- tražene informacije ili obavještajni podaci su prethodno pribavljeni prisilnim mjerama i njihovo pružanje nije dozvoljeno u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom

☐ informacije ili obavještajni podaci nisu u posjedu   • tijela za provedbu zakona; ili • tijela javne vlasti ili privatnih subjekata na način koji bi ih učinio dostupnim tijelima za provedbu zakona bez poduzimanja prisilnih mjera
☐ B — Pružanje tražene informacije ili obavještajnih podataka bi naštetilo ključnim nacionalnim sigurnosnim interesima ili ugrozilo uspjeh tekuće istrage ili krivično obavještajne operacije ili sigurnost pojedinaca ili bi bilo očigledno nesrazmjerno ili nevažno u pogledu svrhe za koju se traže.
Ukoliko se koristi slučaj A ili B, navedite, ako procijenite potrebnim, dodatne informacije ili razloge odbijanja (nije obavezno):
☐ D — Zamoljeno tijelo odlučuje da odbije izvršenje jer se zahtjev odnosi, u skladu sa zakonom zamoljene zemlje članice, na sljedeće krivično djelo (navesti prirodu krivičnog djela i njegovu pravnu kvalifikaciju) za koje je zapriječena kazna zatvora u trajanju od godinu dana ili manje
☐ E — Tražene informacije ili obavještajni podaci nisu dostupni
☐ F — Tražene informacije ili obavještajni podaci su dobijeni od druge zemlje članice ili od treće zemlje i na njih se primjenjuje pravilo specijalnosti te da zemlja članica ili treća zemlja nisu dale svoj pristanak na prenos informacija ili obavještajnih podataka.

ANEKS B

RAZMJENA INFORMACIJA U SKLADU S OKVIRNOM ODLUKOM VIJEĆA 2006/960/JHA OBRAZAC ZAHTJEVA ZA DOSTAVU INFORMACIJA I OBAVJEŠTAJNIH PODATAKA ZA DRŽAVU MOLITELJICU EVROPSKE UNIJE

Ovaj obrazac treba koristiti kad se traže informacije i obavještajni podaci prema
Okvirnoj odluci 2006/960/JHA.

I — Administrativne informacije

Tijelo koje traži podatke (naziv, adresa, telefon, faks, e-mail, država članica):					
Pojedinosti o odgovornom službeniku (nije obavezno):					
Za sljedeću državu članicu:					
Datum i vrijeme zahtjeva:					
Referentni broj zahtjeva:					
Prijašnji zahtjevi					
☐ Ovo je prvi zahtjev na ovom predmetu					
☐ Ovo je zahtjev koji slijedi prethodni u istom predmetu					
Prijašnji zahtjev(i)			Odgovor(i)		
	Datum	Referentni broj (u državi moliteljici članici Evropske unije)	Datum	Referentni broj (u zamoljenoj državi članici Evropske unije)	
1.					
2.					
3.					
4.					
Ako je zahtjev poslan prema više od jednom tijelu u zamoljenoj državi članici Evropske unije, molimo da navedete koje ste kanale koristili:					
☐	ENU/Europolovom oficiru za vezu	☐	Za dostavu informacija	☐	Za provedbu
☐	Interpolovom Nacionalnom centralnom birou (NCB)	☐	Za dostavu informacija	☐	Za provedbu
☐	Sirene	☐	Za dostavu informacija	☐	Za provedbu
☐	Oficiru za vezu	☐	Za dostavu informacija	☐	Za provedbu
☐	Drugom (molimo navedite):	☐	Za dostavu informacija	☐	Za provedbu

Ako je isti zahtjev poslan drugoj državi članici, molimo navedite kojoj i preko kojih kanala (nije obavezno)

II — Rok

Podsjetnik: rok iz člana 4. Okvirne odluke 2006/960/JHA

B — krivično djelo spada pod član 2(2) Okvirne odluke 2002/584/JHA

i

tražene informacije ili obavještajni podaci se čuvaju u bazi podataka kojoj agencija za provedbu zakona ima direktan pristup

➔ Zahtjev je hitan

➔ Rok: 8 sati s mogućnošću odgode

➔ Zahtjev nije hitan

➔ Rok: 1 sedmica

D — Drugi predmeti:

➔ Rok: 14 dana

TRAŽI SE hitnost u postupanju

NE TRAŽI SE hitnost u postupanju

Razlozi za hitno postupanje (na primjer, osumnjičeni su u pritvoru, predmet mora pred sud do određenog datuma):

Tražene informacije ili obavještajni podaci

Vrsta krivičnog djela ili kriminalne aktivnosti koja se istražuje

Opis okolnosti pod kojim je djelo(a) izvršeno(i), uključujući vrijeme, mjesto i stepen učešća u krivičnom djelu osobe na koju se odnosi zahtjev za dostavu informacija ili obavještajnih podataka:

Priroda krivičnog(ih) djela

A — Primjena člana 4(1) ili 4(3) Okvirne odluke 2006/960/JHA

- A. 1. Zapriječena kazna za krivično djelo je maksimalna zatvorska kazna od najmanje tri godine u državi moliteljici članici Evropske unije.

I

A.2. Krivično djelo je jedno (ili više) sljedećih:

☐ Učešće u kriminalnoj organizaciji	☐ Pranje prihoda stečenim krivičnim djelom
☐ Terorizam	☐ Kompjuterski kriminal
☐ Falsifikovanje valute, uključujući euro	☐ Zločin prema okolišu, uključujući nezakonitu trgovinu ugroženih životinja i biljnih vrsta i sorti
☐ Trgovina ljudi	☐ Pomaganje u neovlaštenom ulasku i boravištu
☐ Seksualno iskorištavanje djece i dječja pornografija	☐ Ubistvo, nanošenje teških tjelesnih povreda
☐ Krijumčarenje narkotika i psihotropnih supstanci	☐ Nezakonita trgovina ljudskim organima i tkivima
☐ Krijumčarenje oružja, municije i eksploziva	☐ Otmica, nezakonito lišavanje slobode drugih lica i uzimanje talaca
☐ Korupcija	☐ Rasizam i ksenofobija
☐ Prevara, uključujući posljedice po finansijske interese evropskih zajednica u smislu Konvencije od 26. 7. 1995. o zaštiti finansijskih interesa evropskih zajednica	☐ Krijumčarenje nuklearnog i radioaktivnog materijala
☐ Organizovana i oružana pljačka	☐ Krijumčarenje ukradenih vozila
☐ Krijumčarenje kulturnih dobara, uključujući antikvitete i umjetnička djela	☐ Silovanje
☐ Prevara	☐ Podmetanje požara
☐ Reketiranje i iznuda	☐ Krivična djela koja spadaju u nadležnost Međunarodnog krivičnog suda
☐ Falsifikovanje i kršenje autorskih prava (piratstvo proizvoda)	☐ Nezakonito prisvajanje letjelica/brodova
☐ Falsifikovanje administrativnih dokumenata i krijumčarenje s njima	☐ Sabotaža
☐ Falsifikovanje sredstava plaćanja	
☐ Krijumčarenje hormonalnih supstanci i drugih pospješivača rasta	

→ Krivično djelo stoga spada pod član 2(2) Okvirne odluke 2002/584/JHA-> član 4(1) (hitni predmeti) i 4(3) (predmeti nisu hitni) Okvirne odluke 2006/960/JHA i stoga se na njih primjenjuju rokovi za odgovor na ovaj zahtjev

Ili

B — Krivično djelo(a) ne spadaju pod A.

U tom slučaju, opis krivičnog(ih) djela:

U koju se svrhu traži informacije ili obavještajni podaci

Veza između svrhe u koju se traže informacije ili obavještajni podaci i osobe koja je predmet tih informacija ili obavještajnih podataka

Identitet(i) (koliko je poznato) osobe(a) koje su glavni predmet krivične istrage ili krivično obavještajne operacije na kojima se zasniva zahtjev za dostavu informacija ili obavještajnih podataka

Razlog zašto vjerujete da informacije ili obavještajne podatke ima zamoljena država članica

Ograničena je upotreba informacija sadržanih u ovom zahtjevu osim u svrhe zbog kojih je dostavljena ili zbog sprečavanja neposrednih i ozbiljnih prijetnji po sigurnost zajednice

- dozvoljava se upotreba
- dozvoljava se upotreba, ali ne spominjite davatelja informacija
- ne smije se koristiti bez odobrenja davatelja informacija
- ne smije se koristiti

MODEL SPORAZUMA O USPOSTAVI ZAJEDNIČKOG ISTRAŽNOG TIMA

U skladu sa:

[Navedite ovdje primjenjivi pravni osnov, koji se može uzeti – ali ne mora biti ograničen na — dole navedene instrumente:

- *Član 13 Konvencije o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima između zemalja članica Evropske unije, potpisane 29.05.2000. (1);*
- *Okvirna odluka Vijeća od 13. 06. 2002. godine o zajedničkim istražnim timovima (2);*
- *Član 1 Sporazuma između Evropske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o primjeni izvjesnih odredbi Konvencije potpisane 29.05.2000. godine o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima između zemalja članica Evropske unije i pripadajućeg Protokola iz 2001. godine potpisanog 29.12.2003. (3);*
- *Član 2 Sporazuma o uzajamnoj pravnoj pomoći između Evropske unije i Sjedinjenih Američkih Država (4);*
- *Član 20 drugog dodatnog protokola Evropskoj konvenciji o uzajamnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima od 20. 4. 1959. (5);*
- *Član 9(1)(c) Konvencije Ujedinjenih nacija protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci (1988.) (6);*
- *Član 19 Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (2000) (7);*
- *Član 49 Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (2003.) (8);*
- *Član 27 Konvencije o policijskoj saradnji u jugoistočnoj Evropi (2006) (9).]*

1. Potpisnice Sporazuma

Sljedeće potpisnice su zaključile sporazum vezano za uspostavu zajedničkog istražnog tima:

1. [Unesite ime prve nadležne agencije/tijela u državi kao stranu u sporazumu]

i

2. [Unesite ime druge nadležne agencije/tijela u državi kao stranu u sporazumu]

Potpisnice ovog sporazuma mogu odlučiti, tako što će zajedno dati pristanak, da pozovu druge agencije ili tijela iz države da postanu potpisnici ovog sporazuma.

2. Svrha zajedničkog istražnog tima

Ovaj sporazum će pokriti uspostavljanje zajedničkog istražnog tima u sljedeću svrhu:

[Navedite opis specifične svrhe zajedničkog istražnog tijela.

Ovaj opis treba obuhvatiti okolnosti krivičnog(ih) djela koji su predmet istrage u datim državama (datum, mjesto i priroda), i ako je primjenjivo, navedite poveznice sa tekućim domaćim procedurama. Pominjanje ličnih podataka u vezi sa predmetom treba biti svedeno na minimum.

U ovom odjeljku bi također trebalo ukratko opisati ciljeve zajedničkog istražnog tima (uključujući npr. prikupljanje dokaza, koordinirano hapšenje osumnjičenih, zamrzavanje imovine...). U ovom kontekstu, potpisnice trebaju razmotriti da uključe pokretanje i okončavanje finansijske istrage kao jedan od ciljeva zajedničkog istražnog tima (10).]

3. Period obuhvaćen ovim sporazumom

Potpisnice se slažu da će zajednički istražni tim djelovati tokom sljedećeg perioda [navedite konkretno trajanje], počevši od datuma stupanja na snagu ovog sporazuma.

Ovaj sporazum će stupiti na snagu kada ga potpiše i posljednja članica zajedničkog istražnog tima. Ovaj period se može produžiti ukoliko se svi slože.

4. Države u kojima će djelovati zajednički istražni tim

Zajednički istražni tim će djelovati u državama koje su potpisnice ovog sporazuma.

Tim će provoditi operacije u skladu sa zakonom države u kojoj djeluje u tom datom trenutku.

5. Vođa(e) zajedničkog istražnog tima

Vođe tima će biti predstavnici nadležnih tijela koja učestvuju u krivičnim istragama ispred država u kojima tim djeluje u tom specifičnom trenutku, pod čijim vodstvom će članovi zajedničkog istražnog tima provoditi svoje zadatke.

Potpisnice su odredile sljedeće osobe da djeluju kao vođe zajedničkog istražnog tima:

Ime:	Pozicija/čin	Tijelo/agencija	Država

Ukoliko bilo ko od gore navedenih osoba ne bude u stanju obavljati svoje dužnosti, bez odgađanja će biti imenovana zamjena. Pisano obavještenje o takvoj zamjeni će se dostaviti svim stranama kojih se to tiče i dodano kao aneks ovom sporazumu.

6. Članovi zajedničkog istražnog tima

Pored osoba iz tačke 5., potpisnice će obezbijediti listu članova zajedničkog istražnog tima u posebnom aneksu ovom sporazumu (11).

Ukoliko bilo ko od gore navedenih osoba ne bude u stanju obavljati svoje dužnosti, nadležni vođa zajedničkog istražnog tima bez odgađanja će pismeno imenovati zamjenu.

7. Učesnici u zajedničkim istražnim timovima

Potpisnice sporazuma u zajedničkom istražnom timu se slažu da uključe [**unesite ovdje npr. Eurojust, Europol, OLAF...**] kao učesnike u zajedničkom istražnom timu. Specifični dogovori po pitanju učestvovanja [**ubacite ime**] će se rješavati kroz relevantni dodatak ovom sporazumu.

8. Prikupljanje informacija i dokaza

Vođe zajedničkog istražnog tima mogu se dogovoriti oko specifičnih procedura koje će se slijediti kada je u pitanju prikupljanje informacija i dokaza od strane zajedničkog istražnog tima u državama djelovanja.

Potpisnice povjeravaju vođama zajedničkog istražnog tima zadatak davanja savjeta po pitanju prikupljanja dokaza.

9. Pristup informacijama i dokazima

Vođe zajedničkog istražnog tima će konkretno navesti procese i procedure koji će se slijediti kada je u pitanju razmjena informacija i dokaza koji su prikupljeni djelovanjem zajedničkog istražnog tima u svakoj zemlji članici.

[Pored toga, potpisnice se mogu dogovoriti o klauzuli koja će sadržavati konkretnija pravila po pitanju pristupa, rukovanja i korištenja informacija i dokaza. Takva klauzula može naročito biti prikladna kada zajednički istražni tim nije zasnovan na EU Konvenciji niti na Okvirnoj odluci (koje već uključuju specifične odredbe u ovom pogledu - vidjeti član 13.(10) Konvencije).]

10. Razmjena informacija i dokaza prikupljenih prije zajedničkog istražnog tima

Informacije ili dokazi koji su već dostupni u trenutku stupanja ovog sporazuma na snagu, a koje se odnose na istragu opisanu u ovom sporazumu, mogu se razmijeniti između potpisnica u okviru ovog sporazuma.

11. Informacije i dokazi dobijeni od država koje ne učestvuju u zajedničkom istražnom timu

Ukoliko se pojavi potreba da zahtjev za uzajamnom pravnom pomoći bude poslan državi koja ne učestvuje u zajedničkom istražnom timu, zemlja moliteljica će razmotriti da zatraži pristanak zamoljene države da podijeli sa drugim stranama/potpisnicama zajedničkog istražnog tima informacije ili dokaze dobijene na osnovu izvršenja tog zahtjeva.

12. Specifični dogovori u vezi sa upućenim članovima

[Kada se bude smatralo prikladnim, potpisnice mogu, u skladu sa ovom klauzulom, dogovoriti specifične uslove pod kojima upućeni članovi mogu:

- provoditi istrage - uključujući naročito prinudne mjere - u državi u kojoj se operacija odvija (ukoliko se to ocijeni prikladnim, domaći zakoni mogu se citirati ovdje ili, alternativno, dodati na ovaj sporazum u vidu aneksa)
- zahtijevati da se mjere provedu u zemlji iz koje je upućen član
- podijeliti informacije koje je tim prikupio
- nositi/koristiti oružje]

13. Izmjene i dopune sporazuma

Ovaj sporazum može biti izmijenjen i dopunjen ukoliko se s tim slože sve potpisnice. Osim ako je drugačije navedeno u ovom sporazumu, amandmani se mogu napraviti u bilo kojoj pisanoj formi oko koje se dogovore potpisnice (12).

14. Konsultacije i koordinacija

Potpisnice će osigurati da se konsultuju jedna sa drugom kad god je to potrebno za koordinaciju aktivnosti tima, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- pregled ostvarenog napretka i učinka tima
- vrijeme i metodu intervencije istražitelja
- najbolji način za poduzimanje eventualnih pravnih postupaka, razmatranje odgovarajućih lokacija za suđenje, te konfiskacije.

15. Komunikacija sa medijima

Ukoliko je to predviđeno, potpisnice će dogovoriti vrijeme i sadržaj komunikacije sa medijima te isti slijediti.

16. Evaluacija

Potpisnice mogu razmotriti da urade evaluaciju učinka zajedničkog istražnog tima, najbolje prakse koja je korištena i savladanih lekcija. Može se dogovoriti poseban sastanak kako bi se provela evaluacija.

[U ovom kontekstu, potpisnice se mogu uputiti na specifičan evaluacijski formular za zajedničke istražne timove koji je razvila EU mreža eksperata za zajedničke istražne timove. Moguće je tražiti finansiranje EU-a za sastanak za evaluaciju.]

17. Specifični dogovori

[Unesite, ukoliko je primjenjivo. Sljedeća podpoglavlja imaju za cilj da naglase oblasti koje se mogu specifično opisati.]

17.1. *Javno objavljivanje podataka*

[Potpisnice mogu u ovom dijelu objasniti nacionalna pravila primjenjiva na komunikaciju sa odbranom i/ili u vidu aneksa dodati kopiju ili sažetak.]

17.2. *Upravljanje imovinom/dogovor u vezi oduzimanja imovinske koristi*

17.3. *Odgovornosti*

[Potpisnice mogu regulisati ovaj aspekt, naročito kada zajednički istražni tim nije zasnovan na EU Konvenciji, niti na Okvirnoj odluci koje već uključuju specifične odredbe u ovom pogledu – vidjeti članove 15. i 16. Konvencije.)]

18. Organizacijsko uređenje

[Unesite, ako je primjenjivo. Sljedeća podpoglavlja žele naglasiti oblasti koje se mogu specifično opisati.]

18.1. *Objekti (ured, vozila, druga tehnička oprema)*

18.2. *Troškovi/izdaci/osiguranje*

18.3. *Finansijska podrška zajedničkim istražnim timovima*

[U okviru ove klauzule, potpisnice se mogu dogovoriti o konkretnim aranžmanima u pogledu uloga i odgovornosti unutar tima kada je u pitanju podnošenje prijave za EU finansiranje.]

18.4. *Jezik komunikacije*

Izrađeno [mjesto potpisa], [datum]

[Potpisi svih strana]

(1) OJ C 197, 12.7.2000, str. 3.

(2) OJ L 162, 20.6.2002, str. 1. (

3) OJ L 26, 29.1.2004, str. 3.

(4) OJ L 181, 19.7.2003, str. 34.

(5) CET br. 182.

(6) Ujedinjene nacije, Serija ugovora, vol. 1582, str. 95.

- (7) Ujedinjene nacije, Serija ugovora, vol. 2225, str. 209; Doc. A/RES/55/25.
- (8) Ujedinjene nacije, Serija ugovora, vol. 2349, str. 41; Doc. A/58/422.
- (9) Registracija pri Sekretarijatu Ujedinjenih nacija: Albanija, 3. 6. 2009.g., Br. 46240.
- (10) Potpisnice bi se u ovom kontekstu trebale referirati na Zaključke Vijeća i akcioni plan u pogledu daljih koraka vezano za finansijsku istragu (dokument Vijeća 10125/16 + COR1)
- (11) Kada je to potrebno, zajednički istražni tim može uključiti nacionalne eksperte za oduzimanje imovinske koristi.
- (12) Primjer formulacija se mogu pronaći u Dodacima 2 i 3.

Dodatak I

MODELU SPORAZUMA O USPOSTAVI ZAJEDNIČKOG ISTRAŽNOG TIMA

Učesnici u zajedničkom istražnom timu

Dogovor sa Europolom/Eurojustom/Komisijom (OLAF), tijelima nadležnim temeljem odredbi usvojenih u okviru ugovora, i drugim međunarodnim tijelima.

1. Učesnici u zajedničkim istražnim timovima

Sljedeće osobe će učestvovati u zajedničkom istražnom timu:

Ime:	Pozicija/čin	Organizacija

[**Umetnite ime države**] je odlučila da će njen nacionalni član Eurojusta učestvovati u zajedničkom istražnom timu u ime Eurojusta/kao nadležno nacionalno tijelo (1).

Ukoliko gore navedene osobe ne budu u stanju da obavljaju svoje dužnosti, odredit će se zamjena. Pisano obavještenje o takvoj zamjeni će se dostaviti svim stranama kojih se to tiče i bit će dodano kao aneks ovom sporazumu.

2. Specifični dogovori

Učestvovanje gore navedenih osoba će zavisiti od sljedećih uslova i jedino u sljedeće svrhe:

2.1. Prvi učesnik u sporazumu

2.1.1. Svrha učestvovanja

2.1.2. Dodijeljena prava (ako je primjenjivo)

2.1.3. Odredbe u pogledu troškova

2.1.4. Svrha i opseg učestvovanja

2.2. Drugi učesnik u sporazumu (ukoliko je primjenjivo)

2.2.1. ...

(1) Označite, u skladu sa onim što je primjenjivo.

3. Uslovi učestvovanja za Europol osoblje

- 3.1. Osoblje Europola koje učestvuje u zajedničkom istražnom timu će pomagati svim članovima tima i osigurati puni raspon potpornih usluga Europola zajedničkoj istrazi, kako je predviđeno i u skladu sa propisima Europola. Ovo se neće primjenjivati na prinudne mjere. Međutim, osoblje Europola koje učestvuje može, ukoliko dobije takva uputstva i pod vodstvom vođe(a) tima, biti prisutno tokom operativnih aktivnosti zajedničkog istražnog tima, kako bi pružili savjete i pomoć direktno na terenu članovima tima koji izvršavaju prisilne mjere, pod uslovom da ne postoje pravna ograničenja na nacionalnom nivou gdje tim radi.
- 3.2. Član 11(a) Protokola o povlasticama i imunitetima Evropske unije se neće primjenjivati na osoblje Europola tokom njihovog učešća u zajedničkom istražnom timu (2). Tokom operacija zajedničkog istražnog tima, na osoblje Europola će se, u pogledu krivičnih djela koja počine ili koja budu počinjena protiv njih, primjenjivati nacionalno zakonodavstvo zemlje članice operacije, a koje je primjenjivo na osobe sa sličnim funkcijama.
- 3.3. Osoblje Europola može stupati direktno u vezu sa članovima zajedničkog istražnog tijela i pružati svim članovima zajedničkog istražnog tima sve neophodne informacije u skladu sa propisima koji se odnose na Europol.

(2) Protokol o povlasticama i imunitetima Evropske unije (pročišćena verzija) (OJ C 326, 26.10.2012, str. 266).

Dodatak II

MODELU SPORAZUMA O USPOSTAVI ZAJEDNIČKOG ISTRAŽNOG TIMA

Sporazum o produženju zajedničkog istražnog tima

Potpisnice su se složile da produže rad zajedničkog istražnog tima koji je uspostavljen na osnovu sporazuma potpisanog **[ubacite datum]**, u **[ubacite mjesto potpisivanja]**, kopija u prilogu.

Potpisnice smatraju da zajednički istražni tim treba nastaviti sa radom nakon isteka vremenskog perioda tokom kojeg je predviđeno da djeluje **[ubacite datum kada se taj period završava]**, budući da njegova svrha definisana u članu **[ubacite član o svrsi zajedničkog istražnog tima ovdje]** još uvijek nije ostvarena.

Sve potpisnice su pažljivo razmotrile okolnosti koje zahtijevaju da se sporazum o zajedničkom istražnom timu produži. Smatra se da je produženje djelovanja zajedničkog istražnog tima ključno za ostvarivanje svrhe zbog koje je uspostavljen zajednički istražni tim.

Zajednički istražni tim će stoga nastaviti funkcionisati tokom dodatnog perioda od **[navedite konkretno trajanje]**, počevši od stupanja na snagu ovog sporazuma. Gore navedeni period se može dodatno produžiti ukoliko se sve potpisnice slože.

Datum/potpis

Dodatak III

MODELU SPORAZUMA O USPOSTAVI ZAJEDNIČKOG ISTRAŽNOG TIMA

Potpisnice su se složile da izmijene i dopune pisani sporazum kojim je uspostavljen zajednički istražni tim dana **[ubacite datum]**, u **[ubacite mjesto]**, čija je kopija u prilogu.

Potpisnice su se dogovorile da će sljedeći članovi biti izmijenjeni na sljedeći način.

1. (Amandman...)
2. (Amandman...)

Sve potpisnice su pažljivo razmotrile okolnosti koje zahtijevaju da se sporazum za zajednički istražni tim promijeni. Procijenjeno je da su amandman(i) na sporazum o zajedničkom istražnom timu ključni za ostvarivanje svrhe uspostavljanja zajedničkog istražnog tima.

Datum/potpis

RAI

Regionalna antikorupcijska inicijativa (RAI) je međuvladina organizacija koja ima devet država članica: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Sjeverna Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rumunija i Srbija. Poljska, Gruzija i Slovenija imaju status posmatrača. Misija Regionalne antikorupcijske inicijative je da predvodi regionalnu saradnju u borbi protiv korupcije tako što obezbjeđuje zajedničku platformu za razgovore kroz dijeljenje znanja i najboljih praksi.

Sekretarijat ove organizacije se nalazi u Sarajevu s projektima širom jugoistočne Evrope čiji je primarni fokus jačanje regionalne saradnje u sferi sukoba interesa i prijave imovine, boljih antikorupcijskih zakonskih rješenja, procjeni rizika od korupcije, prijavljivanja slučajeva korupcije (zviždači), jačanja integriteta u agencijama za provedbu zakona i jačanja nacionalnih kapaciteta u oduzimanju imovinske koristi stečene krivičnim djelom.

AIRE Centar

AIRE Centar je nevladina organizacija koja promovira znanje o ljudskim pravima prema evropskom pravu i pruža podršku osobama čija su ljudska prava prekršena. Tim međunarodnih pravnika pruža informacije, podršku i savjete o pravnim standardima Evropske Unije i Vijeća Evrope. Posebno iskustvo imaju u parničnim postupcima pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu, a bili su uključeni u preko 150 predmeta. U posljednjih 20 godina, AIRE Centar je održao i učestvovao u brojnim seminarima u centralnoj i istočnoj Evropi namijenjenim advokatima, sudijama, vladinim službenicima i nevladinim organizacijama.

AIRE Centar se fokusirao na zemlje zapadnog Balkana gdje se zadržao duže od petnaest godina i proveo niz dugoročnih programa iz sfere vladavine prava u partnerstvu s domaćim institucijama i sudovima. Cilj Centra u ovim programima jeste promocija provedbe Evropske konvencije o ljudskim pravima u datim državama, pomaganje u procesu evropskih integracija kroz jačanje vladavine prava i puno poštivanje ljudskih prava, te poticanje regionalne saradnje među sudijama i pravnicima.

**REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE**

Fra Andela Zvizdovića 1. B/5
71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
Tel: +387 33 296 327/328
www.rai-see.org

We look for better solutions together

The AIRE Centre
Advice on Individual Rights in Europe

Room 505, Institute of
Advanced Legal Studies
Charles Clore House,
17 Russell Square, London
Tel: +44 20 7831 4276
www.airecentre.org

Foreign &
Commonwealth
Office

Pripremu ove publikacije je podržala Vlada
Ujedinjenog Kraljevstva. Stavovi predstavljeni
u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno zvanični
stav Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.